

Sz. Keresztország, kiadó-
hivatal és nyomda
Máj-Kolozsvár, Str. Barco
a. Pop. — Brassai-utca 12

Uj Kelet telefonjai:
Szerkesztőség 877
Kiadóhivatal 844
Nyomda 876
Könyv osztály 428
No. 11. Sz. 588

UJ KELET

ESZÉD-POLITIKAI NAPILAP

1071
9211

Lejár
Hermann Goldschmidt ur

Wien

I. Wolfzeile 11

V. évfolyam, 212. szám

Cluj (Kolozsvár) 5683. Tisri 4

1922 szeptember 26. Kedd

Anglia békét kínál Kemálnak

Nem lesz háború. A török lovasság visszahúzó-
dott a semleges zónából. Csicserin nyilatkozata

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A keleti helyzet kérdését tisztálni. Anglia török ellenes akciójával magára maradt Franciaország nyitott Törökország mellett állott, ebbeli lépésében követte Olaszország is. Franciaország angol ellenes politikáját a német kérdés irányítja, Olaszországot saját érdekei, amelyek görögellenesek és szerbellenesek. Franciaország, Csicserin mai nyilatkozata szerint, amit is tart, hogy ha Anglia rátezi kezét Konstantinápolyra, aigha volna vissza, ezért csináld mindenáron törökbarát politikát. Angliát az egy Jugoszlávia lett volna hajlandó támogatni, de olyan áron, amit Anglia egymaga ugysem tudott volna garantálni. Jugoszlávia, Magyarország és Bulgária teljes lefegyverzését követeli, azonkívül magyar és bolgár határterületeket.

Egyre valószínűbb azonban, hogy nem lesz háború, Anglia is beszállt csapatszállításait a különböző kiállítások támogatásáról is lemond. Az angol sajtó vehemensen követeli a békét, nem akarnak mást, mint elegáns diplomáciai visszavonulást, hogy Anglia presztízse csorbát ne szenvedjen. Lloyd George a munkáspárti küldötteinek is jelezte, hogy Anglia békepolitikát folytat. Az angol diplomácia kínos igyekezettel akarja elkerülni a törökökkel való összeütközést, amelyből Anglia esetleg megtegye kerülni ki. A franciák intervenciót akarnak, Franciaország gyors-követet küldött Angorába, hogy Kemál csapatait a támadástól visszatarítsa. Ha Kemálék nem nyomulnak be a semleges zónába, megkaphatják Tráciát Drinápolyig és megkapják Konstantinápolyt is. Kemálék bölcse mérsékletet tanusítanak. Csanakból, ahova a török lovasság már egyszer benyomult, parancsra visszavonultak. Ez a hét a keleti béke jegyében indult.

Angliát felszólítják a szövetségesei: vonuljon vissza

Páris, szeptember 25. Poincaré a minisztertanácsban beszámolt a lord Curzonnal és Storazával folytatott tárgyalások állapotáról. Az összes lapok megállapítják, hogy lényeges közlés történt az angol és a francia-olasz álláspontok között a keleti kérdés békés megoldása felé. A sajtó bizik Bouillon Franklin francia megbízott angorsai kiküldetésének sikerében is és azt hiszik, hogy Bouillonnak sikerülni fog a török hadsereg felhevült lelkiületet lecsillapítani. Mindenesetre szükségesnek tartják azonban, hogy

az angolok szüntessék be a további csapatszállításokat és ürítsék ki teljesen az ázsiai partot.

Hír szerint Musztafa Kemál megváltoztatta eddigi álláspontját a nemzeti paktum által megállapított követeléseire vonatkozólag és a Kelet békéje érdekében hajlandó áldozatokra is. A „Le Temps” rámutat arra, hogy nem szabad a drága időt elvesztegetni másodrangú fontosági kérdések tárgyalásával, amikor a helyzet óráról-órára komplikálódik és egy esetleges incidens az angol és az irreguláris török

csapatok között beláthatatlan következményekre vezethet.

Franciaország Bouillon Samirnába küldötte, hogy megegyezést hozzon létre a törökökkel és hogy rábírja őket arra, ne kompromittálják a párisi és római kormányok fáradozásainak eikerét.

A keleti konferenciát tegnap este fejezték be egy Musztafa Kemál pasához intézett közös jegyzékkel, amelyben felhívják a győztes hadvezért, ne lépje át a semleges zónát.

Az angolok nem akarnak háborút

London, szeptember 25. Politikai körök és az egész sajtó azon a véleményen vannak, hogy az összes hatalmak diplomáciájának mindent el kell követnie a fegyveres konfliktus elkerülésére, mert ennek beláthatatlan következményei lehetnek. Angliának sértetlenül kell kikerülnie ebből a konfliktusból, amelybe hibáján kívül jutott.

Tráciát és Konstantinápolyt visszahúzó a törököknek

Páris, szept. 25. Tegnap délután újabb szövetséges konferencia volt a keleti kérdésben. A konferencia Tráciára nézve oly megoldást fogadott el, hogy visszahúzó a török szuverenitást a népszövetség ellenőrzése alatt, Konstantinápolyt szintén visszahúzó a szultánnak. A Dardanellek és a Márvány-tenger azonban semlegesen maradnak a szövetségesek ellenőrzése mellett. E feltételek elfogadása esetén azonnali fegyverszünet lép érvénybe.

Jugoszlávia csak ellenszolgáltatásért küld csapatokat Konstantinápolyba

Belgrad, szeptember 25. (Az Uj Kelet távirata.) A minisztertanács a keleti kérdést tárgyalta. Tudomásul vette Anglia felhívását, hogy Jugoszlávia küldjön csapatokat Konstantinápolyt és Trácia védelmére. Jugoszlávia a csapatok küldéséért kompenzációt fog követelni, elsősorban

követelni fogja Magyarországnak és Bulgáriának a békeszerződésben megállapított lefegyverzését.

Ha ezt megadják, akkor Jugoszlávia a magyar és bolgár határokon stratégiai határhúzókat fog kérni. A minisztertanácsban szó volt arról is, hogy Olaszországtól kérjenek a csapatküldés ellenében bizonyos engedményeket. A minisztertanács nem határozott. Bevárják a szövetséges hatalmakkal történő megbeszélések eredményét.

Prága, szeptember 25. A „Narodni Lisny” értesítése szerint Sándor szerb király a legközelebbi napokban inkognitóban Rómába utazik, ahol az olasz királlyal a török-görög konfliktusról is tárgyalni fog.

Békét csináld a párisi konferencia

Páris, szeptember 25. (Az Uj Kelet távirata.) A párisi konferenciát szombaton délután fejezték be. Este hivatalos jelentést adtak ki, amely szerint megállapították az angorsai kormányzat adandó memorandum szövegét. Három kormány felkérte az angorsai nemzetgyűlést, nyilatkozzék, vajjon hajlandó-e haladék-

talann elküldeni teljhatalmu megbízottját Anglia, Franciaország, Olaszország, Görögország, Japán, Románia és Jugoszlávia részvételével egy Velenceben vagy más helyen megtartandó konferenciára, amely szükséges előkészületek befejezése után nyomban összejött. A szövetségesek annak az óhajuknak adtak kifejezést, hogy a törökök a békétárgyalások tartama alatt ne szállják meg a semleges zónát. Ebben az esetben

a Trácia és Drinápoly visszahúzó irányuló török aspirációkat szívesen támogatnák.

A hatalmak a tengerszorosok szabadságát a népszövetség védelme alá kívánják helyezni, ugyazintén a Törökországban élő nemzeti kisebbségek jogait is. A szövetségesek Törökországnak a népszövetségbe való felvételét szívesen támogatnák. És megisméteinek márciusi nyilatkozatukat.

A béke ratifikálása után kivonulnak csapataikat Konstantinápolyból.

A szövetségesek kívánsága továbbá, hogy a tengerszorosokon túlra ne küldjenek csapatokat a törökök. Az új határvonal megállapítása céljából egybehívott szövetségi tábornoki konferenciára Kemált is meghívják Izmidbe.

Angol flotta-koncentráció

Páris, szept. 25. Anglia egész Földközi-tengeri flottáját a Dardanellák előtt koncentráltta és szigorú ellenőrzést gyakorol a Márvány-tengerből kifutó hajók felett. A kemalisták Ismid mellett koncentrálják erőiket, hogy a párisi konferencia sikertelensége esetén haladéktalanul támadáshoz kezdjenek.

London, szept. 25. Az angol admirális elrendelte, hogy a Márvány-tenger és a Fekete-tenger hajóközlekedését az angol hadihajók szigorúan ellenőrzék és a parancsaikat nem teljesítő hajókra azonnal tüzeljenek. Ezt az elhatározását az angol kormány tudomására hozta az összes érdekelt államoknak azokkal, hogy a legszigorúbb retorzióval fog a kemalisták ellen eljárni, ha a semleges zónát átépik.

A kemalista csapatok teljes haroszerü vonalban állanak az angolokkal szemben és az összeütközés minden peroben megtörténhet.

Kemál felvonul a Dardanellák ellen

Konstantinápoly, szept. 25. Kemál csapatai megszállották az ázsiai parton levő Ezina várost és Kumhalát, ezzel a Dardanellák ázsiai partjának egyik legerősebb pontját fenyegeti. A törökök e pont ellen nehéz kaliberű tüzérséget vonultattak fel.

London, szept. 25. Az angol sajtó szerint a háború elkerülhetetlennek látszik és a lapok felszólítják a kormányt, tegyen meg minden szükséges intézkedést Anglia presztízseinek és érdekeinek védelmére.

Rhodosz szigetére hívják meg Kemált

Páris, szeptember 25. (Az Uj Kelet távirata.) A Törökországnak küldött meghívóban a franciák felkértek az angorsai kormányt, közzéje, hajlandó-e teljes meghatalmazással Velencebe vagy másutt megtartandó konferenciára megbízottját elküldeni. Az összejövetel célja Törökország és Görögország között a végleges békeállapotot megteremtés. A tegnapi konferenciáról Sforza gróf kijelentette, hogy a megoldás nem késhet sokáig

és bizonyos, hogy Franciaország és Anglia meg fognak egyezni ebben a kérdésben. Poincaré a hozzáintézett üdvözlésekre kijelentette, hogy nem Franciaország, hanem a béke sikeréről lehet beszélni. A külügyminiszterumban szobahozták, hogy amennyiben Kemál passá nem jöhetne európai városba, abban az esetben a konferencia szélhálygú Rhodosz szigetét fogják javasolni.

A török lovasság kivonult Csanakból

London, szept. 25. (Az Uj Kelet távirata.) A török lovasság tegnap Csanak mellett semleges területre hatolt be. Ma délelőtti megbeszélések folytak a parancsnokló angol tábornok és a török parlamenterek között. A török csapatok visszavonulása tekintetében valószínűleg barátságos megállapodás fog történni.

Konstantinápoly, szept. 25. (Az Uj Kelet távirata.) Török lovasság, amely Csanak semleges zónájába behatolt, minden incidens nélkül visszavonult.

Lloyd George nem akar háborút

London, szept. 22. Lloyd George osztrótkön fogadta a Trade Unio végrehajtóbizottságának küldöttségét, amely a miniszterelnök előtt tolmácsolta az angol munkásságnak a keleti kérdésekben elfoglalt álláspontját. Lloyd George megnyugtatta a küldöttséget és kijelentette, hogy az angol kormány semmiféle háborus bonyodalmat nem fog előidézni.

Berlin, szept. 25. Csicserin, aki Berlinből Moszkvába utazott, hogy újból átvegye a külügyi népbiztosság vezetését, a Vossische Zeitung egyik munkatársa előtt a következőképpen jellemezte Oroszország külpolitikáját:

Oroszország aktív külpolitikát akar folytatni, azt akarja, hogy mint hatalmi faktor résztvegyen a világpolitika irányításában. Oroszország a blokádon és a kereskedelmi tárgyalások komédiáján keresztül eljutott Génúsig, ahol legelőször hallatta szavát a világ újjáépítésének nagy kérdésében, most pedig elérkezett az ideje annak, hogy minden nemzetközi kérdésben közreműködjen a többi hatalommal.

Az olaszok is szövetkeznek a törökökkel

Róma, szept. 25. Az olasz minisztertanács elhatározta, hogy nem avatkozik a török-görög konfliktusba és a törökökkel gazdasági szerződést fog kötni.

Az oroszok is beleszólnak

Moszkva, szeptember 25. A szovjetkormány Kamenev elnöke alatt tartott ülésén elhatározta, hogy nem engedi meg az angolok ellenőrzését a tengerszorosok felett és követeli, hogy a Dardanellák kérdésének elintézésénél az orosz álláspontot is hallgassák meg.

Csicserin az orosz-török véd- és dac-szövetségről

Berlin, szept. 25. (Rador.) Csicserin egy interjúban kijelentette, hogy a szovjetkormány teljes mértékben elismeri a törökök nemzeti követeléseit és teljes egyetértésben fog eljárni a török kormánnyal.

Oroszország az 1921. évben kötött moszkvai török-orosz egyezményt tekinti az egyetlen szerződésnek, amely ránevezte kötelező.

A jelen pillanatban nincs párisi tárgyalás, mint Abdul Hamid alatt volt, aki az összes mohamedán

ember 23.
megnyit!
Saját ház)
1389
tyükben
árak
Saját ház)
1344
1321
1344
12-90
14.
ajánlok
110— lei
80— lei
90— lei
35— lei
75— lei
1850 lei
4-450 lei
310— lei
340— lei
papírnakat,
szavaszek.
21.
SKEDÉS
ÉREK
eese-
ktára

nemzeteket saját hegemoniája alá akarja hajtani, most csak az ázsiai nemzetek ama mozgalmát látjuk, hogy teljes függetlenségüket kivívassák. Ami a szorosok ügyét illeti, Franciaország látja, hogy Kemál sohasem juthat el ezekhez, ha Anglia hadat üzenne neki és

attól fél, hogy abban az esetben Anglia egyedüli urává lenne Konstantinápolynak,

ezzel megmagyarítható Franciaország igyekezete, hogy rábíri Nagybritániát, ne nyuljon a legvégsőbb eszközök-höz.

Orosz csapatösszevonások a román határon?

Konstantinápoly, szept. 25. (Az Uj Kelet távirata.) Az orosz flotta elhagyta a hadikikötőt és a Fekete-tenger nyugati részén cirkál. A román határon erős csapatösszevonások észlelhetők. Mitegy háromszáz ezer ember áll fegyverben.

Véres harc Mezopotámiában

Konstantinápoly, szeptember 25. A mezopotámiai fronton az angolok és törökök között véres összefutkozás volt, amelynek több angol tiszt és katona esett áldozatul.

Őszeesküvés Konstantin ellen

Athén, szept. 25. A rendőrség ősseesküvésnek jött a nyomára, amely Konstantin detronizálását és a jelenlegi rezsim teljes megváltozását tűzte ki céljául. Az ősseesküvés szervezői közül letartóztatották dr. Garsiot, akitől ismét adótokból szennazócsé letartóztatások várhatók. A kormánylapok követelik a hadállapot kihirdetését és az ősseesküvés haditörvényszék elé állítását.

A megvert szírnai hadsereget szabadságolták a görögök

Athén, szept. 25. A görög kormány rendeletet tett közre, amely szerint csak a szírnai fronton volt katonákat szabadságolták, a tráciái fronton levő hadtestek szabadságolásáról most nem lehet szó, mivel ott minden katonára szükség van Trácia és Macedónia védelmére.

Bulgária autonóm Tráciát követel

London, szeptember 25. (Az Uj Kelet távirata.) A bolgár követek jegyzéket nyújtottak át az ösvetséges kormányoknak, amelyben Stambulinszki javasolja, hogy Tráciát proklamálják autonóm államná. A jegyzék hangsúlyozza Bulgária békés politikáját.

A pápa is beavatkozik

Róma, szept. 25. (Az Uj Kelet távirata.) Pius pápa a népszövetségnek jegyzéket küldött, amely több keleti kérdés szabályozását érintő javaslatokat tartalmaz. A javaslatok az ócsanak határozataira támaszkodnak és megígérik a törököknek Konstantinápoly megfellelő területekkel, de keresztény kisebbséggel bíró területekben külön kormányzati rendszert kívánnak életbe léptetni.

Minden cionistának el kell olvasnia Nachum Szokolov művét, az „Uj Zsidó”-t.

Hajléktalan Kolozsvár

A hajléktalanok között

— Cikksorozat a lakáskérdésről —

— Az Uj Kelet munkatársától —

Hol kerdejem? A végehozsza-nélküli cigánysor bűzös viskót irjam-e le, vagy Hajléktalan Kolozsvár egyik legelőkelőbb részének, a Hunyadi-tér szélét tömeglakásait? Végigmentem a város belsőjében magiapuló Timár-utcán, az Óvár ósdi házat közt és megnéztem a hosszú Arpd-ut egy-más mellé sorakozó hajléksait is. Körülmen bevetődtem a közeli Apáca-utca 8. számú ház udvarára is, melynek előterében kis fűszertület rokkadzik. Csak meghajolt testtel tudtam bejutni Bárány Jakab egykori házába. Meri most már nem az óvó. Akkor vette meg, amikor jobb konjunkturák jártak és korcsmája is volt. Nygót fordult azóta a világ sora s most abból tartja fenn sok gyermekét, hogy kosztot ad. Est a címet az öreg Löwy bácsiól kaptam, aki szerűve-gei árul a Hosszu-utca elején. Ómaga is ott lakik Blum Jakabbal együtt. Egyáltalán nem fogja fel tragikusan a dolgot.

— Nem lakhat mindenki a Szebestyén-palotában.

Ez az ő életfilozófiája. No meg a kereset. Ha csak az jobb lenne. Furcsa, hogy ma nincsenek rossz-szemű emberek. Ó maga természetesen négy szemmel nézi a világot. Nem azért, mintha rövidlátó volna, de kell az üzlethez, mint egy korty ital.

Letértem a volt Mikos Kelemen-utca át a zsbvásárra. Soha még annyi szegénységet nem láttam. De csak elhaladtam mellette, ki a Vágóhid térré, hogy megnézzem Salamon Mór nagymaloms két házat, amelyről rémregéket mesáliek nekem. Nagy vörös posztókendőbe bugyolált cigánysorony szdtt utbaiga-zítást. A cigarettát, amelyből az orrom alá fújta a kapadokány fűjét, a világ minden híreséért se vette volna ki fogatlan szájából, amint hüvelykujjával a háta mögé bökött.

— Amott ni az egy szárn. Ahol a két akác van.

Tényleg, alig ötven lépésnyire észre is vettem két egyforma házat. Nagy nekibuzdulással indultam a nem tulajdoson vonzó külső tömeglakás felé, de utamban váratlanul szinte leküzdhetetlen akadály állott előm. A magas ut és a házak között hatalmas trágyatenger posványosodott elterülőn, melynek vízenyűsűsűgét kisebb nagyobb szemnylé-patakok tóplálták bőségesen. Fel kellett me-nem a rozoga fahidra, melyről vé-gigláttam a Szamos ősszeszűkűlő medrén. Akaratlanul mosoly torzult sz zrcomra. A látvány — mondhat-nám — festői volt. Szembebe velem, éles háttérként, az egybeolvadó bil-város ködött és közepén a Szent Mihály-templom és abból a tömke-legből, mint két tovakgyőző gyökér toiakodott előre a régi Kolozsvárból megmaradt házak emelkedő hanyatló sorsára, mely komor kópáncéllal tárja

oda mellé a tükröshátú folyónak. S a barnuló fák mögött megbuvó piros bádogtetők csak nagyobbá tették az ellentétet a valóság és a külső kép között, mely a szennyocsárban be-fejeste önmagát.

Valahogy átvérgődtem az ingo-ványon, amely — mint mondják — valamikor nagyobb kiterjedésű volt és most sima felületét jókora szeméthalmok egyenetlenítették és most már közelebről is szemügyre vettem a hirhéd épületeket, amelyeket új kapu köt össze. A valamikor barca falekon szeszélyesen odavetett mészfoltok éktelenkednek a hatóság meg-tévesztésére, amely végre szintén megszokallotta a dolgot és nem várja be, hogy a két ház összeomolják a lakók feje fölött és elrandélté, hogy meg kell javítani az épületeket. E-nek a nyomát csak néhány fűskam-rában bírtam fölfedezni, mely az ud-var végében húzódik meg.

Mindjárt a kapunál fojtó pára és és rossz levegő tödult a tüdőmre s csak nagy elhatározással léptem be a szűk udvarra. Nyolc-tíz gyerek fogadott nagy zivajjal. A legna-gyobbik, aki dinnyehéjat rágott, meg is kérdezte tőlem, mit akarok. Két maszatos cseméte szonban nem csat-lakozott pajlásaihoz, hanem a leg-nagyobb buzgalommal marcangolta egymás arcait. Valami gomb miatt kaptak össze s olyan zivajjt csaptak, hogy felverték az egész udvart. Két hosszú sor ajtajában kíváncsi-riadt-bosszankodó arok jelentek meg. Asszonyok főleg és a suszter is letette a kalapácsot, hogy meg-nézze, mi történt.

Körülnéztem. A jobboldali első ajtó előtt töpörödött öreg asszony hajlott a gözölög tekenő felé. Ruhát-mosott. Szemben vale, a baloldali épület harmadik ajtajában, ugyanez a kép szaladt a szemembe. Odaszól-tam az elsőnek.

— Hányan laknak az udvarban? — Az öreg asszony nem mer rám nézni, hatóság embernek néz talán. Dühösen döresölni kezd a szakadt párnahuzatot és csak félvállról felel. — Vagy százan.

Zsidóul szólók hozzá, hogy bizal-mat keltsék benne. Elmondja, hogy az ura, aki szabó, Amerikában van már évek óta. Nagyon szűkszavu volt, mégis megtudtam tőle, hogy egy rabbi is lakik az udvaron. Meg 1914 ben került ide Oroszlangyel-országból. Egy szobában lakik Fischl, akinek nyolc gyereke van, köztük egy nyomorék. A suszter, akinek nagy lányai vannak, szintén csak egy szűk, dohos szobában lakik és ugyanott van a műhelye is. Van egy szédgyári munkás, akinek szoba-konyhája van, de mert nagyon szegény ember, a szobát szállásnak adta ki s őmaga az arasznyi konyhában húzódik meg a családjával. Még egy

szédgyári népszámos lakik a ház-ban, akit a tulajdoson könyörületből juttatott egy szűk és sötét odúhoz. A háziur két kocsisának a szobán kívül kis kamrája is van, de a bérese, aki több rokonát is eltartja, csupán egy piciny szobát kapott. Nem bírtam sokat kérdősködni, mert majd meg-fulltam a fabódéból áradó gözös fűst miatt.

— Szappangyár van ott, — ma-gyararats az öreg asszony. Bergfeld lszaké. Ó is itt lakik két szobában.

Rettenetes volt az a fojtó olvadó faggyu-szag. Bemenekültem a szo-bába, de ijedtem húzódtam vissza. A nagymosás miatti rendtelenségből kétszeres döbbenettel ordított felém a nyomor, amelyet mosolyra kény-szerítően egyensúlyoz a ház „uri lakója”, — ahogy informátorom mondja Jozsopovics hitközségi pénz-tárnokról, aki szintén ideszorult nagy családjával, ebbe a szörnyű tömeg-lakásba.

Kitámolyogtam a szomorú udvar-ról, amelynek végében, a Dózsma-utca-ra néző házban, lakik Salamon Mór, a hástulajdoson. Meg kellett várnom, amíg a két gyerek kísé-re-tében szembejövő rabbi átgázol az ingoványon. Jól megnéztem barnára aszott, csontos arcát, melyet szeszé-lyes szakál feketített. A fején róka-prémes kalap. Gönyvedt, véna háta s az utána farkoló két poronty tel-jesen beleilleszkedett ebbe a gettórs visszamelékzettető környezetbe.

Assér Lemil

Megjelentek a Benes-memoárok

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A politikai memoárok hosszú sorá-ban, melyek az utóbbi években nap-világot láttak, kétségtelenül nagy érdeklődésre tarthat számot Benes Eduard cseh miniszterelnök legutóbb megjelent hatalmas memoárkötele, amelyben érdek-fessítés mondja el a csehszlovák köz-társaság megalakulásának küzdelmes történetét. Ez a memoár nem tekin-telős pusztán memoárnak, hanem in-kább politikai cselekvésnek, mert Benes, az aktív politikai „telítélet”-at a poli-tikai célt szolgálja, mint bármely más diplomáciai lépésével. Ez a memoár a nagy propagandista Benes gondola-tait és érveit tartalmazza és magun-tatja, hogyan csinálódik a történelem. Tai az események beállításán, politikai értékek marad ex a kép, — határ a történelem szempontjából nagyon hiá-nyos — amelyet Benes a csehszlovák állam megalakulásáról bemutat.

Alább néhány részletet közlünk a memoárból, az a fejezetet, amely a csehszlovák nemzet háboru alatti magy-tartását tárgyalja.

„A csehszlovák nép viselkedése a háboru alatt — írja Benes — eléggé iemeretes, mégis szükséges a követ-kező tényeket megemlíteni: A hadüze-net pillanatában az egész nemzetlen mélyesges fölháborodás vett erőt. Ugyanakkor haraggal fordult a táma-dók és azok ellen, akik Franciaország és Belgium ellen irányuló támadásuk-kal a csehszlovák nemzet existenciá-jára töriek. Ahhoz, hogy Szerbiát, a Balkán és a Kelet felé vezető útát elszáró szlav népek egyikét megfojtsák, meg kellett hogy seumisítsák a cseh-szlovák nemzetet is, amelyet geográ-fiai helyzete Berlin és Bécs, Bécs és Budapest közé ékelt.

A germán blokk közepén előretolt őrszem vagyunk. A németek minden-áron elakarták pusztítani ezt az elő-őr-sőt. Mi azonban tudtuk, hogy mit kell tenni és meg is tettük minden lehetősé má a háboru első napjiban is, hogy keresztülhuzzuk ezt a tervet. A csehszlovák katonák tömegesen lésadtak föl és rögtön a háboru első pillanataiban átmötktek a szövetségsé-sékhez, hogy az antant hadseregeiben harcoljanak Németország és Ausztria-Magyarország ellen.

A csehszlovák lakosság szabotált a gazdasági életben, a politikában, a had-műveletekben. Rendszeresen szabotálta az élelmezést és arra törekedett, hogy

a hadüze-mek külön meg-gyebizoz az áldoztké-s mezőgazda-prodaktu nek Magyarország kieszolgáltaim

A cseh tek az oszt a hadikölcsök s csekeket, hogy megge

As egész háboru kit nyugodtan é ami a legfor tatott, bár t

A nemzet

A minit a nemzeti binuit. Siba való részét meggyerni, a birótségsána jelentette a radását, len nemzeti pár tikok moa hogy

nemcsak de a r tömegei s mag

és így a ko képen nem gének akar parasztpárt állásfoglalás kezteseket hogy az uj közelebb ho és egyszeris ama komba pári hősitit fűződek. Et ből arról ért

Az uralko teli a me a nemzeti is részt

Beavatottak lóban látja személye lét nül szükség is a koroná Jorga Mikló eme óhaját válasszolja:

— A nem ismeret a nemzet és a koronázás nélkül való

Nepokon minisztereln egyes tegy kombinációt Bratiánu min győzni az u eionak a kil ban, hogy a hozzájárul a vélik, hogy

az uralko társai k

A parasztpá irónak az amennyib a nemzet a koroná lafehervá tart

Közp

1425

Jazz-

Tüzifa

Engross FISCHER Engross

a tordai üvegygár vezérképviselése és főlerakata

Nagy raktár mindennemű fuvott, csiszolt, préselt árukban, lámpacsok és demyohnok-ban, valamint lámpaárukban. Napi áron alól

fehér és színes porcellán áru

Engros raktárából, ahová saját vasúti vá-gány vezet, kombinált vagonokat promi szállíthatok. A tordai üvegygár ré-szére mindennemű rendeléseket fel-veszek és árajánlatokat teszek.

Főüzlet: **Cluj**, Piata Unirii 13. sz. Telefon: Városi üzlethez: 10-02. Raktárhoz: 10-03.

Fióküllet: **Tg-Mureş**, Regele Ferdinand 7. Telefon. 2-97.

1428

lakik a há-
könyörületből
sőt odhoz.
ak a szobán
n, de a bárese,
tartja, csupán
tt. Nem birtam
ert majd meg-
adó gőzös fűt

a hadiüsemeket lerombolja. Nem kell
külön meggyőző példákat említeni,
hogy hibozgatás, milyen nagy volt
az áldozatkészség. Tudatosan aláásták
a mezőgazdaságot és ipart, hogy a
produktumokat ne keljen Ausztria-
Magyarországnak és Németországnak
kiszolgáltatni.

A cseh bankok bojkottot szervez-
tek az osztrák magyar papírpénzre és
a hadikölcsönjegyzésre ellen, úgy, hogy
a csehek elűzték, börtönbe vetették,
hogy megegyeztessék őket.

Az egész nemzet szolidaritás volt, a
háború kitörésétől az összeomlásig
nyugodtan és csendben dolgozott, sőt,
ami a legfontosabb, tárgyalásokat foly-
tatott, bár tudta, hogy ennek a műkö-

désének a következményeit fizikailag is
viselnie kell.

A cseh nép, amely függetlennek és
a központi hatalmak ellenében érezte
magát, a rendelkezésre álló eszközök-
kel dolgozott a központi hatalmak ellen.
A katonák tömeges átcsöközése, a
politikai, gazdasági és pénzügyi élet
szűkítése és szisztematikus elzáróltatása
a katonai munkásoknak és a háborús
szervezeteknek, a hadsereg és a lakos-
ság demoralizálása és a csehslavok
nemzet tökéletes szolidaritása — ezek
voltak a harci eszközök.

Bemutattam a továbbiakban is cáltudat-
os számítással és gazdag fantáziával
vázolja a cseh nép háborúját a hábo-
rus államokban.

Fegyverszüneti kormány Jorga elnöklete alatt

A nemzeti párt nem tárgyal más párttal, csak a caranistákkal

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A miniszterelnök akciója, amelyel
a nemzeti pártot izolálni akarja, meg-
híratul. Sikertült ugyan a koronázáson
való részvételre az avaroszoanokat is
megnyerni, de a parasztpárt végrehajtó-
bizottságának határozata, amelyel be-
jelentette a koronázástól való távolmar-
adását, lényegesen megkönnyítette a
nemzeti párt helyzetét. Az erdélyi poli-
tikások most joggal hivatkoznak arra,
hogy

nemcsak az erdélyi romátság,
de a regát hatalmas paraszti
tömegei sem fogják képviselőit
magukat a koronázáson

és így a koronázási ünnepségek semmi-
képen nem jelentik a nemzet összese-
gének akaratát. Politikai körökben a
parasztpárt és a nemzeti párt azonos
állásfoglalásból messzeemenő követ-
keztetéseket vontak le. Leszövegezik,
hogy az új egyöntetű elhatározás ismét
közelebb hozta a két hatalmas pártot
és egyezszenindenkora végei vetett
ama kombinációknak, amelyek a két
párt közötti viszony elhidegítéséhez
fűződtek. Ettől eltekintve udvari körök-
ből arról értesülnek, hogy

Az uralkodó még mindig köve-
tezi a megoldást, amely mellett
a nemzeti párt, sőt a parasztpárt
is részt vehet a koronázáson.

Beavattottak szerint a király Jorga Mik-
lósból látja azt a politikust, akinek
személye léte tudná hozni a föltétle-
nül szükséges pártközi békét legalább
is a koronázás tartamára. Hír szerint
Jorga Miklóssal közölték is az uralkodó
eme óhaját és Jorga a következőket
válaszolta:

— A koronázással kapcsolatban
nem ismerem egyéb szempontot, csak
a nemzet összességének szempontját és
a koronázás feltétlenül zavaró incidens
nélkül való megrendezését óhajtom.

Napokon keresztül híresztelték Jorga
miniszterelnökségét, de a kormány
egyes tagjai kategorikusan cáfolták a
kombinációt. Az volt a látszat, hogy
Bratianu miniszterelnöknek sikerült meg-
győzni az uralkodót ennek a kombiná-
ciónak a kielégítettségéről. Most azon-
ban, hogy a parasztpárt határozata is
hozzájárul a kérdés kielégítéséhez, tudni
vélik, hogy

az uralkodó ismét komoly számí-
tásai közé vette az esetleges
Jorga kabinetet.

A parasztpárt egy vezetője az újság-
írónak azt is kijelentette, hogy

amennyiben Jorga elnöklete alatt
a nemzeti párt valóban hajlandó
a koronázáson megjelenni, Gyu-
lafelhérvártól a parasztpárt sem
tartaná magát távol.

Hogy az újonnan felmerült terv meny-
nyiben megvalósítható meg, a legközelebbi
napok eseményei fogják megmutatni,
amennyiben már most is bizonyos,
hogy a kormány körében fokozott ide-
gességgel fogadják a híreket, amelye-
ket főleg a demokraták sajtója terjeszt
Jorga érdekében.

A nemzeti párt és a parasztpárt
viszonyáról,

a parasztpárt legutóbbi határozatának
harmadik pontja miatt, egyre több szó
esik. A határozat eme pontja a tárgya-
lásokra vonatkozik, amelyeket a nem-
zeti párt az oligarcha pártokkal folytat
és amelyeket az „Anarora” jelentése
szerint a nemzeti párt a júniusi tanács-
kozások folyamán lemondott. Az „Ade-
verent” azt írja, hogy eme tárgyalások
negyben hozzájárultak a két párt eddig
tipusztalt ellátóoldásához és főleg azt
vetik roszságnak a caranisták, hogy
Maniusk nem a leghatározottabban
utasították vissza az avaroszoanok
füzűs ajánlatát.

— Avaroszoanok legutóbbi elhatáro-
zása mondotta a parasztpárt egyik
vezére, amelyel oserbeuhgytáka többi
ellenzéki pártokat, csak azért nyert
bizonyos förtősséget, mert az erdélyiek
nem adtak méltó választ a letűnt bisan-
tinusoknak. A parasztpárton mindenki
megvan róla győződve és teljesen át-
érezvük, hogy az erdélyi nemzeti tulaj-
donképen az erdélyi parasztpárt, ami-
ről Maniusk és Popovici Mihály is több-
iben tanúságot tettek. Ennek a két
pártnak együtt kell haladnia és remél-
jük, hogy a jövőben nem merül fel
több zavaró incidens munkánkban. A
régipolitikai iskolát azonban teljesen mel-
lőzni kívánjuk és ezért megkívánhatjuk a
nemzeti párttól az új koalíciós morál
szempontjából, hogy ugyanakkor, ami-
kor velünk tárgyal, ne folytasson tár-
gyalásokat olyan pártokkal, amelyeknek
a demokráciához köztük nincsen. Az
utolsó napok eseményei különben meg-
győzték arról a nemzetipártiakat is.

— Nincs megegyezés a szerb
radikálisok és a horvátok között.
Protic volt jügoszláv miniszterelnök
hetek óta bizalmas tárgyalásokat
folytatott a horvát pártok vezérével,
hogy a horvátokat kielégíthetetlen bel-
gradellenes politikájuknak feladására
birja. A tárgyalások eredménytelenül
végződtek most, mert a horvátok tel-
jesíthetetlen követeléseket támasztot-
tak. Különösen alkotmányjogi tekín-
tetben áhidalhatatlan az ellentét
Belgrád és a horvátok között.

Rókat és más szörmét fest az Unio gőzmosógymű Kolozsvár

A török győzelem hatása Palesztinában

A népszövetség kérdőíve Angliához

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Genf, szept. 23. A népszövetség
mandátum-bizottsága kérdőívet ter-
jesztett az angol kormány elé, mely
Palesztinára vonatkozik és a követ-
kező pontokra kívánja Anglia nyil-
latkozni:

1. Milyen intézkedéseket tett arra,
hogy az országban olyan politikai,
közigazgatási és gazdasági feltéte-
leket teremtsen, amelyek a zsidó
nemzeti otthon megteremtését bizo-
sítják és milyen ezeknek az intéz-
kedéseknek a hatása? Milyen intéz-
kedés és milyen eredménnyel törté-
nt arra, hogy biztosítsa az ország
autonóm intézményeinek a fejlődé-
sét? Milyen intézkedés történt és
milyen eredménnyel arvonatkozó-
lag, hogy Palesztina minden lakos-
ának, faji különbség nélkül, meg-
védje egy a polgári, zsinat vallási
jogait?

2. Milyen intézkedés történt a
lokális autonómia megerősítésére és
milyen eredménnyel?

3. Mikor és milyen módon ismeri
el hivatalosan a Jewish Agencyt?
A múlt évben tette-e közigazgatási
jelentést a Jewish Agency? Ha igen,
milyen formában és mivel kapoco-
latban. Milyen módon és milyen mé-
rtékben működött a Jewish Agency
együtt a palesztinai közigazgatással
gazdasági, szociális és más tekintet-
ben? Milyen módon vett részt a Je-
wish Agency az ország fejlesztésé-
ben? (Az elért eredmények statisztika-
iáján) Milyen lépések történtek az
angol kormánnyal egyetértésben,
hogy biztosítsák az egész zsidóság
közreműködését, amely hajlandó a
zsidó nemzeti otthon létesítésében
résztvenni?

4. Milyen intézkedés történt és
milyen eredménnyel arra nézve, hogy
megkönnyítse a zsidó bevándorlást
és megerősítse azokat a belföldi zsidó
településeket, amelyek csatlakoztak
a Jewish Agencyhoz és együttmű-
ködnek vele, továbbá a lakosság
többi részének a jogait és helyzetét
biztosítsa? (Emlé a kérdésnél a bi-
zottság kimutatást kér a bevándorlók-
ról, mely országban születtek, mi a
vallásuk, melyik fajhoz tartoznak,
mi a foglalkozásuk, koruk és nemük,
ugyszintén arról is, hogy milyen
arányban és hol telepedtek le az
országban, a városi centrumokban
és a vidéki kerületekben.)

6. Hogy szól a naturalizációs tör-
vény szövege? Történt-e valamilyen
külön intézkedés, hogy biztosítsák a
zsidóknak palesztinai állampolgárság
megszerzését.

8. Szükségesnek bizonyult-e kö-
zös akciókat rendezni a Jewish Agen-
cyval a közmunkák elvégzésére vagy
az ország természeti kincsének a fej-
lesztésére? Ha igen, milyen kör-
ülmények között? (A bizottság tel-
jes névjegyzéket kér a kiadott kon-
cessziókról, amely a tulajdonosok
névét és nemzetiségét feltünteti.)

14. Használják-e a három hiva-
talt nyelvet a törvényhozói és közi-
gazgatási okiratokban és a törvény-
hozásban? Ha nem, milyen nyelve-
ket használnak?

15. A különböző közösségek ün-
nepei közül melyek vannak elis-
merve?

A kérdőív a szent helyekre, a
meggyőződési szabadságra és kato-
nai ügyekre vonatkozó és más ter-
vezetű kérdéseket is tartalmaz, mint

például a mandatárius hatalom élté-
szel a jorával, hogy katonai ereje
szabadon igénybe veheti az ország
utjait, vasutait és kikötőit.

Az angol gyarmatügyi hivatal a
palesztinai helyzetről.

Londonból jelentik: Az angol
gyarmatügyi minisztérium egyes la-
poknak arra a tendenciózus híradá-
sára, hogy Palesztinában lázadás
fenyeget, hivatalos nyilatkozatot tett
közé, melyben megállapítja, hogy
ezek a hírek teljesen alaptalanok és
Palesztinában a legteljesebb nyuga-
lom van. Az ottani rendőrség szü-
görü eljárást indított a legutóbb el-
fordult három gyilkosság ügyében,
amelynek két zsidó és egy arab flu-
cselt áldozatul. A külügyminiszte-
rium azt hiszi, hogy ezek a bün-
tetek adtak alkalmat a lapoknak
arra a híresztelésre, hogy Paleszti-
nában komoly összeütközés készül a
zsidók és az arabok közt.

A török győzelem hatása
Palesztinában

Jeruzsálem, szeptember 21. A török
racionalisták diadalmos kitérési had-
járata nagy izgalmat keltett Palesztiná-
ban, mely az utóbbi napokban még
jobban elhatalmasodott. Különösen Si-
chem-Nabulusban, ahol nemrég zajlott
le az arab kongresszus, nagy mani-
festációk történtek a törökök mellett.
Az utcákon török lobogókkal vonult
végig a tüntető tömeg. Az arab lakos-
ság legteljesebb szimpátiáját fejezte ki
a török nacionalista törekvések iránt.
Sokan az arabok közül azt hirdették,
hogy nemcsak Palesztina is vissza-
kerül Törökország szuverenitása alá.

Ezzel kapcsolatban a „Jewish Cor-
respondent Büro” berlini munkatársa
felkereste Liman von Sanders batát,
aki európai tiszteletű török ügyekben,
hogy nyilatkozzék, milyen álláspontot
fog Faysul hedszaszi király valószinü-
leg elfoglalni abban az esetben, ha a
török nacionalisták újabb igényt emel-
nek Mezopotámiaira. A tábornok kijel-
entette, hogy biztara van, ha Ke-
mál passz be akar törni Mezopotámia-
ba, minden más szempont förtelével
Faysul emir, mint mohamedán, segít-
sége fog sietni biztosításnak.

— Még 1918 ban, — folytatta San-
ders tábornok, — amikor a palesztinai
török hadsereget vezettem, Faysul emir
felajánlta, hogy a törökök pártjára áll,
ha a török kormány autonómiát biztosít
az araboknak. Én helyesletem a tervet
és Enver pasával meg is tárgyaltam, de
3 adós maradt a döntéssel és így mi-
sem lett a dologból. Általánosságban az
a meggyőződés, hogy Kemál pasának
nincs szándékában benyomulni Mezo-
potámiaiba. Minden törekvése kizárólag
az európai Törökország visszaállítására
irányul.

— Hatvanhat leírt három kötöt
könyvet kap, ha előfizet a Kadima
Könyvtár első sorozatán. Nuchum So-
kolow: Uj zsidó, Solem Alejehem: Le-
égési nemesek, Ujvári Péter: Csak a
bunda. Ez a három zsidó munka jele-
nik meg a Kadima Könyvtár első so-
rozatában. Küldje be előfizetését a Ka-
dima Kiadónak, C.uj, str. Baron L. Pop.

Központi Szálló télikertjében MYRIAM BARKA szudáni táneművész, Lloyd 1014

Jazz-Band OLGA és TEDDY vezetésével az összes szeznációs attrakciók, Kezdeté este 9 órakor. — Színházból jövőknak is teljes műsor. Jazz-Band

Tűzifa házhoz szállítva: 4 méter vegyes 500 lei, 4 méter hasábos bükk vagy tölgy 650 lei, 100 kg. hasábos bükk vagy tölgy aprítva 40 lei, 100 kg. vegyes 34 lei. Telefonszámok 401—290 Frenkel Mór fatelepe

HIREK

Ujságíró-kongresszus Kolozsváron

—Az Uj Kelet tudósítójától—

As erdélyi és csatolt területek ujságírói tegnap rendezték a kongresszusukat tartották Kolozsváron. A kongresszus, amelyre eljöttek a nagyváradi, aradi, brassói, marosvásárhelyi, szatmári, temesvári magyar és németnyelvű ujságírók delegátusai, imponánsan tüntetett a vád ellen, hogy a kisebbségek sajtómunkásai sem hordják szívében az állam érdekeit. Kimondotta a kongresszus a szervezetnek a román ujságíró-szervezetekkel való fuzióját is.

A kongresszust az unitárius kollegium egyik termében dr. Pál Árpád elnök nyitotta meg nagy-szabású beszéd keretében. Szólt az ujságírás hivatosságáról általában és a kisebbségi ujságíró helyzetéről.

— Már az elmúlt három év alatt — mondotta a szónok — fölébredt a népkisebbségi sajtó munkásaiban valami közös felismerés, hogy lazán nem hagyhatjuk pályánk problémáit. Hiszen maga ez a pálya is problémává és kétséggé válik, ha magunk nem fogunk össze annak biztonságáért. Lehet akármiféle világnézeti, akármiféle pártfelfogású, akármiféle nemzetű és nyelvű is egy-egy lap, de amikor a népkisebbségi sorokra vannak utalva annak munkásai, akkor közös utra kényeztetniük mindnyájan abban a tekintetben, hogy nagy és kis politikával szemben is, nagy és kis üzleti irányokkal szemben is, nagy és kis áramlatokkal szemben is a maguk életpályájára megtelepedéséről együttesen gondoskodjanak.

A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után Erdélyi Kálmán titkári jelentését terjesztette elő. Beszámolt a kollektív szerződés körül lefolyt harcokról, Szász Béla és Sulik Kálmán elhalálozásáról, a Kéri Pál, Szász Zoltán és Gergely Győző magyarországi ujságírók érdekében tett állásfoglalásáról, valamint Ujvári Péter jubileumáról. A titkári jelentéshez többek szóltak hozzá. Majd az aradi, nagyváradi, temesvári és brassói kiküldöttek számoltak be az ottani helyi csoportok működéséről. A kongresszus közszózatát mondott eddigi működéséről a leköszönt Székely Béla ügyvezető elnöknek az elhalt Szász Béla és Sulik Kálmán emlékére pedig jegyzőkönyvben örököltette meg.

Walter Gyula főpénztáros jelentése kapcsán Pál Árpád felvetette a Kolozsváron létesítendő Ujságíró Otthon gondolatát.

Ezután a közgyűlés Pálos István indítványára üdvözlő táviratot küldött a királynak.

Dr. Szegő Imre beszámolt azokról a tanácsokról, amelyeket az Erdélyi és Bánsági Ujságíró Szervezet megbízottai júliusban folytattak Bukarestben a Romániai Ujságíró Szövetség megalakítása céljából a bukaresti szervezetek vezetőségével. Jelentette, hogy a bizottság a bukaresti ujságírók részéről a legmesszebbmenő megértést és támogatást tapasztalta. Ennek tudható be, hogy az Erdélyi és Bánsági Ujságíró Szervezet autonómiájának teljes fenntartásával csatlakozhatik a megalakítandó országos szövetséghez.

A kollektív szerződésről dr. Pál Árpád, a nyugdíjgyesület ügyéről dr. Zágonyi István szólt föl. A kongresszus végén dr. Kádár Imre a fejelemi eljárásokat ismertette.

Ezután Pál Árpád dr. a tisztikar nevében bejelentette az egész tisztikar lemondását. A bejelentés után a kandidáló bizottság véleménye alapján a kongresszus az új tisztikart a következőkben választotta meg:

Elnök Pál Árpád dr. Ügyve-

zető alelnök Kádár Imre dr. Alelnökök Kaczér Illés (Kolozsvár), Réthy József (Arad), Hegedűs Nándor (N. várad) Titkárok Walter Gyula, Erdélyi Kálmán dr., Perédi György (Nagyvárad). Jegyzők: Nagy György dr. Major Béla (Arad). Ügyész Szegő Imre dr. Pénztáros Walter Gyula. Ellenőrök: Erőss Vilmos dr., Dénes Sándor dr. (Szatmár), Faragó Rezső (Nagyzezlonta). Választmányi tagok: Saékely Béla, Indig Ottó, Faragó Miklós, Kiss Endre (Brassó), Ligeti Ernő dr., Szász Endre, Marton Ernő dr., Olajos Domokos, Hilf László (Nagyvárad), Brück István (Arad), Katona Béla (Nagyvárad), Gyulai Zsigmond (Marosvásárhely), Kertész Mihály dr. (Nagybánya) és Deutsch Jenő (Arad).

A nyugdíjbizottság tagjai: Elnök: Ujvári Péter, alelnökök: Zágonyi István dr. és Bolgár Lajos. Titkárok: Ligeti Ernő dr., Meróth Sándor (Nagyvárad). Pénztárnokok: Walter Gyula és Pálos István. Igazgatósági tagok: Sas László, Dénes Sándor dr. (Szatmár), Székely János, Wér Imre, Barza Ferencz (Nagyvárad), Faluss Lajos (Arad), Kócsy Jenő (Arad) és Szánthó Zsigmond (Nagyvárad).

— Ferencz Mendel, a Zs. N. Sz. főtitkára megváltik állásától. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség ujonnan megválasztott kisintézőbizottsága szeptember 21-én tartotta első gyűlését, amely alkalommal Ferencz Mendel főtitkár ismételt bejelentette állásáról való lemondását és családi körülményeire, valamint másirányú elfoglaltságára való tekintettel kérte a kisintézőbizottságtól azonnali felmentését. A bizottság a felhozott rendkívül súlyos indokok alapján mély sajnálkozással mellett tudomásul vette Ferencz Mendel lemondását. Ebből az alkalomból dr. Fischer Tivadar, a szövetség elnöke igen meleg szavakban méltatta Ferencz főtitkárnak a szövetség felvirágoztatása körül kifejtett lankadatlan tevékenységét és vázolta a nagy veszteséget, amely a szövetséget a főtitkár távozásával érli. Ferencz Mendel több mint két évig vezette komoly lelkesedéssel és bámulatos energiával a szövetség központi irodájának ügyeit. Szívós munkával és szervező képességgel igyekezett az élő kapcsolat megteremtésére a szövetségi központ és a csoportok közötti és nagyrészt neki köszönhető, hogy a szervezeti fegyverem és kötelességtudás egyre mélyebb gyökeret ver a szövetség tagjaiban. Legutóbb az aradi konferencia megrendezésével szerzett Ferencz Mendel valóban elismeréseméltó érdemeket. Távozásával nagy és nehezen pótolható űr támad a szövetség központi vezetőségében. A központi iroda ügyeinek intézéséről a kisintézőbizottság egyelőre ideiglenesen intézkedett, amíg sikerülni fog a főtitkári munkakörre megfelelő embert találni.

— Kínai ujságíró bókja Svájcban. Lausanneból jelentik: A genfi mintavásár sajtónaposságán egy fiatal kínai ujságíró is megjelent, aki a cantoni Shua Pao munkatársa. A szokásos üdvözlő szavak után minden átmenet nélkül odaforult sajtómunkájához és a következőket mondta: „A mi nagy világbölcsészünk, Konfuciusz, tanította: Az emberiségnek három nagy időt, három korosztályt kell átélnie. Az első korosztály a nyelve harc, verkedniük kell. A második korszak a kibékülés, a harmadikban össze kell jönnünk, hogy megtaláljuk önmagunkat és együttműködünk. Én azt hiszem és velem együtt az egész világ, hogy Svájc, ez a szép ország már elérte a fejlődésnek ezt a harmadik fokát. Ezért nagy örömmel szolgál, hogy ezt az országot megismerhettem.

— Reinhardt egy bécsi templomban akar játszani. Bécsből jelentik: Hónapokig tartó sajtóharc előzte meg a híres berlini szingaszatónak-rendezőnek bécsi vendégvételét, most azonban már bizonyos, hogy Reinhardt Bécsben is állandóan fog színjátsszni

és hogy olyan eredeti darvekkel jön Bécsbe, amelyek már előre vetik a szenzációknak vegyes érzelmeivel várt irgalmainak árnyát. Egyik ilyen terve Reinhardtnek, hogy a salzburgi „Welttheater“ által bemutatott misztériumjátékot egyik nagy befogadóképességű bécsi katolikus templomban hozza színre. Reinhardt számít arra, hogy a bécsi templomfentartó hatóságok nem fogják elutasítani maguktól azt a jelentős jövedelem lehetőségét, amelyet a templomnak színházi célra átengedése biztosíthat az anyagiakban most szűkölködő bécsi egyházközösségeknek és számíthat arra is, hogy épen Piffi dr. bécsi hercegérsek volt az, aki mikor a Vatikánban vonakodtak megengedni a salzburgi templomnak színház céljára bérbeadását, interveniált az engedély megadására érdekében, tehát elvileg egy bécsi templomnak hasonló célra átengedése ellen sem fog kifogást emelni.

Ros haszna Kolozsváron. A zsidó újév nyugalmát, áhítatos hangulata derűs, szép őszi napokra esett. Kolozsváron a zsidóság minden intézményén, jótékonyágán, zsinagógáin, emberei tüneményén megfordított, hogy Tisri hónap hagyományos szent napjai kezdődnek. A nagytemplomok és a kisebb egyházi zsinagógák, bét hamidrasok zsufoltság tele voltak hívőkkel. A neológ templomban Davidow főként távozása következtében az esti imákat és muzsikat Ruvinaszky Rafael operanekes recitálta benádsággal. Ennek az ősi imáknak és könyörgéseknek megkapó hangulatát és színt kölcsönözték; a hívők az ebédidő utáni órákba nyúló imaelőadást — az „olenn“ ima utolsó szaváig — színto elbűvölten halgatták. A Tóra olvasásakor szokásos adományozások ezidén is beigazolták a zsidóknak a jótékonyág iránti érzésüket és adakozó készségét.

— Die Tochter Jerusalems. Auersbach ilyen című négyfelvonásos, könnyű, kedves témájú operettjét játszotta vasárnap este a Habima együttese telt ház előtt. A szereplők közül ezúttal Rabinovitz egy öregasszonyt alakított józsin és kacagatlón. A darabban a társulat egy-két tagja kivételével mindenki játszott, nagyon jól, nagyon mulattatóan. Hétfőn este nagy kabaré-est keretében léptek föl a Habima színészei. Sulamit paródijára és „Der lebende Leichnam“ című egyfelvonásosokban a derűt és humort a színészek valószággal szórta a publikum közé, amely egyik nevetésből a másikba esett. Sok tapset kapott Stramerne, Stramer és Itzkovics szóló-számairt és Cordier Paula táncosnő. A társulat október másodikig szünetet tart. Ezen az estén „Die Mima Genend“ című hatásos operett fogják játszani.

— A csehszlovák és magyar kereskedelmi kamarák közös értekezlete. Bécsből jelentik: A magyar csehszlovák gazdasági szerződési tárgyalások újrafelvétele előtt a csehszlovák kormány szükségesnek tartja kikérni a kérdésben az érdekelt gazdasági érdekképviseletek véleményét, a csehszlovák kereskedelmi és iparkamarák viszont szükségesnek tartják, hogy megvitassák a kérdést a magyar érdekképviseletekkel. Előterjesztésükre a prágai kormány nemcsak hozzájárult, hanem egyenesen felkérte a csehszlovák kereskedelmi és iparkamarákat, hogy keressék a közvetlen tárgyalások lehetőségét a magyar kamarákkal és a szerződési tárgyalásoknál figyelembeveendő javaslatokat a magyar kamarákkal folytatandó megbeszéléseken kialakított vélemény alapján terjeszték elő. A csehszlovák kamarák, a magyar kamarákkal való tárgyalások előkészítésére a porsonyi kereskedelmi és iparkamarát kérték fel, amely e célból titkárat, Wolf Gerőit már le is küldte Budapestre. A magyar kamaráknak a tárgyalások előkészítését a budapesti kamara fogja végezni. Illetékes csehszlovák körök véleménye szerint a magyar és csehszlovák kereskedelmi és iparkamarák közös tanács-

konzáai még szeptember havában megkezdődnek. A csehszlovák kormány illetékes szervei is teljes aprátusával készítik elő a magyar-csehszlovák tárgyalások anyagát és bizonyos, hogy mire a kamarák közös értekezlete befejezést nyer, nyomban megkezdhetik a tárgyalásokat a két kormány delegáltjai.

— A szocialisták kolozsvári gyűlését megzavarták az ifjuniakások. A Rador jelenti: Az erdélyi szocialista párt vasárnap délelőtt Kolozsváron gyűlést tartott. A gyűlést a kommunistáknak mintegy huszonhat, nagyjából ifjuniakásokból álló csoportja, állandó közbehatásokkal megegyezve, a folytonos közbehatások fenyegették a gyűlés rendjét. A rendőrség emberei ezért a közbehatolókat kivették a teremből és letartóztatásba helyezték. A gyűlést rendező Erdélyi Szocialista Párt vezetősége a gyűlés után tartott megbeszélésén tiltakozott az ellenvélemény nyilvánításának a hatóság részéről való korlátozása ellen és intézkedett, hogy a pártvezetőség megbízottja a letartóztatottak szabadlábrahelyezése érdekében megtegye a szükséges lépéseket.

— Magyarország tiltakozik az antantellenőrzés ellen. Budapestről jelentik: A magyar kormány a nagyhatalmak budapesti képviselőihez jegyzéket intézett, amelyben kifejti, hogy a békeszerződés határozmányainak nem felel meg a tény, hogy katonai ellenőrzőbizottság, amelyet szeptember elsőjével rekrutáltak, működését az eddigi keretek között fogja folytatni a magyar állam pénzügyterhére. A kormány a méltánytalan teher miatt bejelent tiltakozását és kifejti, hogy a katonai ellenőrzőbizottságnak Magyarországon nincs jogosultsága, mert a békeszerződés összes feltételeit — ahogy azt a bizottság is elismerte — teljesítette. A személyi leszerelést az új véderőtervény értelmében végrehajtották és a honvédség és a közbiztonsági szervek a békeszerződésben megállapított követelményeken túlmenően rendeztetett. A hadianyag ellenőrzésénél a bizottság megállapította, hogy Magyarországnak hiánya van a hadianyagban. A bizottság kémügynökök segítségével hasztalan kutatott elrejtett hadianyagkészlet után. A jegyzék kiemeli, hogy a nagykövetség tanácsa meggyőződhetett arról, hogy a magyar kormány a békeszerződés katonai, hadihajózási és légelhajózási pontozatait végrehajlotta.

— Megdrágult a magyar dohány. Budapestről táviratozza tudósítók: A mai hivatalos lap közli a dohánynevelők felemelt árát. A különböző dohánynevelők árak általában 100 százalékkal lett magasabb.

* Egy magyar ujságíró tudósítási Szovjetországról. A távoli szovjetvilágról és Moszkváról eddig csak fantasztikus, hűdös híradások érkeztek el hozzánk. Az orosz közállapotokról, a kommunisták balkisérlet által felidézett helyzetéről a moszkvai életéről sajtó helyezini tapasztalatai alapján ad most párszövevényes és irgalmatlan tájékoztatást Róbert Ozkár, az ismert budapesti hírlépiró Gándör Ferenc lapja az „Ember“ legújabb moszkvai számában. Róbert a magyar börtönökéből mint cseréfogyó került Oroszországba s miután ott éperésséggel nem érezte jól magát, módját ejtette a visszatérésnek. Bécsben az „Ember“ szerkesztője lett és a lap kéthetenként megjelenő számában folytatatosan írja le mindazt, amit Moszkvában látott. Oriási édeskédesre tarthat külön szót a moszkvai magyarokról, a cseréfogyók életéről, továbbá Kun Béla legújabb pénzharccsalásáról, Kun moszkvai szerepléséről és „magyar céljairól“, valamint Bokányi és más magyar munkászervek kínai kommunista vezetésének furcsa körülményeiről szóló intimitásokon és leleplezésekben bővelkedő cikksorozat. A lap minden ujságírásnál kapható

Rothmann Márton szabókellékek és Cluj, str. Matia (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz. rövidáru raktára Eladás nagyban és kicsinyben. Vidéki megrendeléseket postán eszközölök.

R
Az an
elmél
Orv
Leipzi
schaf
Arzte,
tudósta
kezdődte
társaság,
Leipzigbe
beszeregyül
gyobb tu
és tudósa
világ oca
A külföld
kestek L
belgák, a
adományo
társaság.
külföldi
azuson i
kutatásai
előadó je
lesz és
összes tu
ner. A
száma k
A kor
első háre
nak. Ebe
azélek m
kérdése
ostályok
ágának
tanak és
a tudomá
nyet. A
sége a
professz
tudós a
járól. Eit
nem
mert máz
meg ellen
vételét.
A re
le a ko
gramjéro
szor, Eit
ismerő,
tás teór
tulzón
meg ebb
A nagy
lépett és
nem tud
álarc
szemita
tudja itt
A mes
nen
tair
ket
ért
hiv
dol
tet
bar
tud
ne
na
tg
fél
ha
am
a
éri
he
sía
ist
eny
tal
gy
leil
sía
ca
ha
Ató
kielgite
ez a
tartozik.

Röpiratokat terjesztenek Einstein ellen

Az antiszemita német tanárok agitációja Einstein elméletei ellen. — A Német Természetkutatók és Orvosok Társaságának száz éves plénuma

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Leipzig, szept. 24. A Die Gesellschaft Deutscher Naturforscher und Ärzte, a legrégebbi és legnagyobb német tudóstársaság jubileumi ünnepségei megkezdődtek. Száz éve áll fenn ez a tudóstársaság, a száz éves évfordulóra itt Leipzigban, ahol a társaság megalakult, összegyűlekeztek Németország legnagyobb tudományos szakkörfői, kutatók és tudósok. A németországi tudományos világ csaknem teljes számmal itt van. A külföldről szintén nagyon sokan érkeztek Leipzigba: angolok, franciák, belgák, amerikaiak. A kongresszus tudományos szempontból igen nagy jelentőségű. Igen sok kutató, — német és külföldi — ezen a jubileumi kongresszuson fogja a nyilvánosság elé vinni antatásainak eredményeit. Különösen először jelentkezik, különösen előadás lesz és az előadások programján az összes tudományos kérdések szerepelnek. A kongresszus résztvevőinek a száma körülbelül nyolcezer.

A kongresszus két részre oszlik. Az első három napon együttes ülések vannak. Ezen az együttes üléseken beszélnek meg a legfontosabb tudományos kérdéseket. Azután következnek az alcsalások ülései. A tudományok egyes ágainak képviselői külön üléseket tartanak és ezeken behatóan megvitatják a tudományos kérdések újabb eredményeit. A kongresszus előkészítő bizottsága a jubileumra meghívta Einstein professzort is, hogy a világhírű zsidó tudós a főülésein szívesen részt vesz a teóriájáról. Einstein, — ezt előre bejelentette — nem vesz részt a kongresszuson, mert már jóelőre olyan hajszára indult meg ellene, ami lehetetlenné tette részvételét.

A relativitás elmélete mégse került le a kongresszus főüléseinek programjáról. Két hívaló németprofesszor, Einstein elméletének nagyszerű ismerője, tartanak előadást a relativitás teóriájáról. Einstein ellenségei, a fülözön nacionalista német tanárok, még ebbe se tudnak belenyugodni. A nagynémet propaganda munkába lépett és ha már Einstein személyét nem tudja elgáncsolni, a tudomány álarca alatt folytatja ellene antiszemita izgatásait. Mert mindenki tudja itt: a nagynémet professzorok-

nak azért nem kell Einstein tudománya, mert Einstein asidó.

Leipzigban most két röpecdulát terjesztenek. Mind a kettőt Einstein ellen. Az egyik így hangzik:

„A Német Természetkutatók és Orvosok Társaságának vezetősége helyesnek véli, hogy a lipcsei száz éves évfordulón a nagy ülés keretén belül tartasson előadást a relativitás teóriájáról. Ezzel azt a látszatot akarja kelteni, hogy a relativitás elmélete a modern tudományos kutatások előterében áll. Alulírott fizikusok, matematikusok és filozófusok a leghatározottabban tiltakoznak ez ellen is, mert a relativitás teóriáját olyanok állítják be, mintha az a világ-probléma megoldására alkalmas lenne. Tévdesébe tartják a közvéleményt azzal is, hogy nem informájk a társadalmat igen sok nagytekintélyű tudós, kutató véleményéről annak a relativitási elméletét nemcsak be nem bizonyított hipotézisnek, hanem el-tévesztett és logikailag tarthatatlan fikciót tartja. Alulírottak a német tudomány komolyságával összeegyez-tethetetlennek tartják, hogy olyan elméletet, amely könnyen megtámad-ható, vásári módon a laikus közön-ség elé vigyenek. Sajnálkozással kell megállapítani, a Német Természet-kutatók és Orvosok Társaságát arra használják fel, hogy az ilyen törek-vések érvényesüljenek. (Aláírások).”

A másik röpirat a „Neue Ham-burger Zeitung”, a közismert német antiszemita lap egyik cikkét, amely „Amis” aláírásával jelent meg, akarja kijáratni Einstein ellen. Ez az röpi-rap így kezd:

„Eddig mindössze annyit tudtam Einsteinról, hogy a legtöbb ember szívesen összecserélte a nevét Stei-nschöval. Természetesen magam is ezt tettem. Csak röviddel ezelőtt jöt-tem rá a kettő közti különbségre, amikor elmentem a Kurio színházba, ahol egy Einstein filmet láttam. Voltaképpen a megfilialodásról akar-tam valamit megtudni és nagyon meglepett, hogy Einstein a relativit-ás teóriáját fedezte fel...”

És ilyen hangon, naiv együgyű-séggel folytatja Amis cikkét, ame-

lyt a még nálánál is együgyűbb antiszemita szónok szót ezerszámra Leipzig ucain. Lehet, hogy Amis tényleg összetévesztette Steinachot Einsteinnel, de ezzel nem Einstein lett kisebb: Amis és hivi fitog-tatják a maguk kicsinységét és egy-ügyűségét.

A röplapoknak egyébként semmi hatásuk nincsen. Az első, amely komolyságával, a második, amely naiv humorával akar hatni, egyaránt mosolyognak az emberek. Einsteinról pedig a két tudós a kongresszus fő-ülésén megtartja előadását.

Dr. Ujhelyi József.

SPORT

Négy új országos rekord Vasárnapi eredmények

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az erdélyi és bánáti sportkerüle-tében szeptember utolsó vasárnap-ján bajnoki, díj, nemzetközi futball-mérkőzések és nívós, több országos rekordot eredményező atlétikai ver-seny történtek ki a sportprogramot.

KKASE—KMTE 1:0 (1:0). A két legfiatalabb elsőosztályú kolozsvári csapat bajnoki mérkőzése fair játé-kok eredményezett, mindkét együt-tesben azonban feltűnően érezhető volt a technikai fogyatékosság és a támadási akciónak eredményes lövé-sekkel való befejezése. A kereskedő-csapat nélkülözni volt kénytelen ki-tűnő centerhalfját, Gerő Károlyt, akinek távollétében egész fedezetso-rát felforgatta. Nem volt meg tehát az összhangzatos együttműködés a csatárlán és a fedezetor között. A kolozsvári munkáscsapat kellemes feltűnést keltett fegyelmzett meg-a-viselésével és kombinációkra való törekvésével. csatársora azonban puha volt. Ha egy áttörő csatár ját-szik a KMTE-ben, úgy győzelme kétségtelen lett volna. Vereségét, amelyet a 18. percben Komma győ-nyűri kormeréből Kronstädter fejese-vel elért gól eredményezett, a ha-nyományos futballszerenese okozta. Tárnyilagosan meg kell állapítani, hogy a KMTE volt a többet támadó fél, a jól működő KKASE védelem — Mann és Málnásival az élen — azonban megakadályozta még a ki-egyenlített is, amelyet pedig megér-demelt volna. A kereskedő csapat a munkásokkal szemben már-már ha-nyományosnál is nagyobb sikerrel ját-szott. Biró: Nagy Lajos.

Sparta—Elit 2:0 (2:0). A má-sodosztályú bajnokságban a koloss-vári csapat megérdemelt vereséget szenvedett a szamosújvári Spartától. Az Elit csatárai a gólképtelenség iskolapéldáját mutatták. A győztes csapat góljait Batrin és Dudutz lő-ték. Biró: Konez Rudolf.

A szövetségi díjban a KASE II. Szilágyi góljával 1:0 (0:0) arányu győzelmet aratott a KMTE II. felett. Biró: Grimm Kálmán.

Az ifjúsági mérkőzések során a KASE ifjúsági csapata 1:0 (0:0) arányban győzte le a KMTE ifju-sági együttesét. A győztes gólt László rugta. A mérkőzést Farkas szűkség-bíró vezette.

A Victoria ifjúsági csapata 4:0 (1:0) arányban biztosan győzött az Elit ifjúságival szemben. Biró: Pet-rán Sándor.

Marosvásárhelyt az MCFR és az MMTE csapatainak elsőosztályú baj-novi mérkőzése 1:1 (1:1) arányban eldöntetlenül végződött. Az első gólt a 8. percben Kuti centerhalf lötte Törzcs centeréből. Az MMTE csak a 44. percben tud egyenlíteteni Vass révén. A CFR részéről Brassay I., — aki a mezőny legjobb embere volt — és Kuti, a munkáscsapatból Várbali és Kaucsár IV. tűntek ki.

Dicsőszentmártonban a maros-vásárhelyi MSE 4:0 (3:0) arányban nyerte elsőosztályú bajnoki mérkő-zését a Dáciával szemben. A maros-vásárhelyi Comitetul Regional a dicsőszentmártoni csapatot az első-osztályba sorozta. Az MSE góljain Kertész, István, Winkler és Ráth osztozkodtak. Biró: Csehy Árpád (MMTE).

Aradon triálmérkőzést tartottak a csapatok. Miután a magyar B. válc-gatott csapat nem kapott beutazási engedélyt Romániába, az ATE—AMTE—Hakoah játékosiból kom-binált csapat a Glória-CFR—AAC—MTK játékosokból kombinált csa-pattal játszott barátságos mérkőzést, amely az előbbi együttes 6:1 arányu győzelmével végződött.

Temesvárt a két belgrádi csapat: BSC és Jugoszlávia vendégszerelése ugyancsak elmaradt. A Kinizsi és az Unirea közös rendezésben a bécsi másodosztályú Donaustadt csapatát látták vendégül. Szeptember 23-án a Kinizsi játszott a bécsiekkel és 4:2 (3:0) arányu győzelmet aratott. A Donaustadt szép lapos passzjátékok produkált, ennek dacára nem ütötte meg az elsőosztályú magyar csa-patok klasszistát. Megelőzőleg az Unirea játszott erővesztőt a temesvári CFR

A messiási eszme fejlődése a zsidó történelemben

Irta Ujvári Péter

A következő levelet kaptam:

„Vallásos zsidó vagyok, de nemzeti érzésű is. Vannak barátaim, akik azt mondják, hogy a kettő összeférhetetlen, mert a mai értelemben való nacionalizmus hivatott magából a messiási gondolatot, illetve azt a formáját vette ki magából, mely a vallás-ban gyökerezik. En magam nem tudom ezt a vitát eldönteni, mert nem ismerem a vallástudomány-nak erről való nézeteit. De nem tsgadom: a kérdés nyugtalanít és félek, lelki konfliktusba keveredek, ha csak annyit tudok a dologról, amennyit eddig tudtam. Jönnek a nagy ünnepek és hűbocsánat-éri fogunk könyörögni az isten-hez, de megváltásért is. A messiási gondolatot viszi mindenki az isten elé. De melyiket? Ha az enyém helytelen, mit kell kirostálni belőle, hogy helyesebb legyen? A nagy zsidó tudósok lelkében hogyan alakult ki a mes-siási-gondolat, amelyből dogmát csináltak. Erre szeretnék választ, ha nem terhelem meg vele...”

Aztól félek, a válaszom nem fogja kielégíteni az én zsidó barátomat. Mert ez a kérdés a történelemtudományra tartozik. Könyvtárra mászó irdal-

mat kell átböngésni annak, aki már első megindulástól kezdve akarja végig-kísérni a messiás gondolat történelmi fejlődését. A könyvtáram Pesten van és az emlékeztetm bizony hiányos. De azért talán tudom követni a történelmi fejlődést és ha nem is állok meg minden állomásnál, a legfontosabbat, ha utba esnek, nem fogom elkerülni.

A messiás-hit olyan régi, amilyen a diaszpóra. De voltak periódusok, amikor ez a hit teljesen passzív volt. Sövérgesszá akkor erősödött, mikor nyo-más alatt szenvedett a zsidóság. A messiási mozgalmak ilyenkor kelet-keztek.

A diaszpórában az első messiási mozgalom Szíriában korbácsolta fel zsidóbadtságtól a zsidóságot, 720 ban, II. Omár kalifa uralkodása alatt. Ez a kalifa, aki csak három évig uralkodott, 717-től 720-ig, tüzzel-vassal terjesztette az iszlámot és zsidót, keresztényt egy-fermán üldözött. A zsidó nép és a zsidó hit veszedelemben volt és a zsidó re-mény már semmi másba nem kapasz-kodhatott, csak a messiási gondola-tba, amely a tradíciókban gyökerezett. Ek-ker lépett fel az első messiás. Seria-nah, vagy Serini-nek hívták. Es a Seria azt hirdette, hogy visszavezeti a zsidókat az őshazába. A keleti zsidók himondhatatlan lelkesedéssel fogadták a messiást. Olyan nagy erővel terjedt el a mozgalom, hogy magával rodtorta a sprnyol zsidókat is, akik szintén sokat szenvedtek az araboktól, akik éppen ez időben szorították ki a nyu-

gati gótokat. A zsidók elhagyták há-szaikat és egyéb fekvéseiket és czt-lakoztak a fantasztikus messiáshoz, aki hazát ígért. De megváltás helyett csak nyugtalanságot hozott. A földi já-randól nem bírta kiszabadítani a zsi-dókat, hát li akarta szabadítani őket az iszlám igájából és megoldotta az ői kőlést, azt hirdetvén, hogy a Tóra már nem érvényes. Grúts szerint csak részleges feloldást hirdetett. Elkötölte az imarerdot, megszüntette az érendi tilalmakat, a házasságkötés és elválá-sok rrdjét megváltoztatta és még más intézkedésekkel is beletört a vallásba és hagyományba. A zsidók kiábrán-dultak belőle és az lett a vége, hogy Jerid kalifa, Omár utódja, lárcra ve-rette. A hirtőnben ép úgy viselkedett, mint sokkal későbbben Szbhatsi Cevi, aki messiási elküldetését szintén török földön hirdette meg a zsidóknak. A kivallatások alatt messiási nívoltát megtagadta. A kalifa kiszolgáltatta őt a zsidóknak, hogy itéljenek fölőtte a saját törvényeik szerint.

Harminc évvel eután új messiás jelentkezett, kivételosen nem arab, ha-nem perzsa földön. Obadja Abnejsi-nek hívták. Ez is kalandor volt, de vités és vezetőre termett. Politikai ké-pességét is voltak. Tízzer ispaháni zsidó életre-halálra melléje állt. Obadja katonai szervezethe tömörítette a rajon-gókat és nagy fegyelmet tartott könt-tük. Nem csodával, hanem haroccal akarta megváltani a zsidó népet. Azt hirdette, hogy karddal fogja visszahódi-

tani a zsidók 3si földjét. Az idő ked-vezett a fellépésének. Az iszlám a leg-válságosabb időket élte. Az Omiádok utolsó kalifája, II. Mervan uralkodott akkor, népének örökös lázadásai között. Az abasidai Abu Moszlim állt a lázadók élén és 749-ben Kerkaban mellett véres diadalt aratott. Mervan elmenekült. Obadja Abnejsi egy érete, hogy most már az ő ideje is elérkezett. Abu Mosz-lim ellen vezette a hadsereget, hogy kikényszerítse föle a szabad kivonulást. De csak guerilla-harcok fejlődtek ki, mik lessu felmcrsodással fenyeget-ték a zsidó sereget. Obadja az északi határhoz vezette a sereget. Azt mondta: ott élnek a Bené Móse, akikkel egye-sülni fog. A határon azonban arab tör-zsek állottak és ezekkel szövetekezett. Az egyezült zsidó arab hadsereg megint az ország belsejébe nyomult és 755-ben döntő csatára került a sor. Obadja ugy harcolt, mint egy oroszán és elesett. A hivi szétzóródtak és a messiás-átmuk csak elfozloti, mint azoké, akik három évtizeddel korábban Sziriert lelkesedtek.

A sok csalódás azonban csak meg-erősítette a messiás-hitében a zsidó-ságot. Ugyanakkor, mikor Merván bu-kása az iszlám uralmát megrendítette, magában Palestina-ban éledt fel nagy erővel a messiás-hangulat, de ennek már reális színezete volt. Ekkor jelent meg ott az apokaliptikus irás, amely új reményekkel töltötte meg a messiás-gondolat tartalmát. Ez a munka a zsidó irodalomban a Nisztrart de rabbi

csapatával 1:1 (0:0) eldöntetlen eredménnyel.

Szeptember 24-én a Donaustadt-nak az Unirea volt az ellenfele. A mérkőzés, amelyet Steinhübel Zoltán aradi szövetségi bíró vezetett, 3:3 (2:1) arányban eldöntetlenül végződött. A bécsiek jobbak voltak, balszerencsájük miatt azonban nem tudták győzni. A nemzetközi mérkőzés előtt a Kinizsi és a temesvári CFR bajnoki találkozója 5:5 (2:0) szennzőcsés eredménnyel zárult.

Nagyváradon a Törökös és Egyetértés bajnoki mérkőzéséből heves és durva játék után a tavalyi bajnoki csapat került ki 1:0 (1:0) arányban győztesként. Az egyetlen gólt a 30. percben határbedobásból kapott labdával Sirták II. rugta. Micsinait durvaság miatt Schmidt Béla bíró kiállította.

A NAC fülédöntést 4-4 gólt ragott és imponáló győzelmet aratott a nagy-szombati MTE-vel fuzionált NSC felett. A gólokon Dankó, Gurn, Drescher és Rónai oszkozkodtak. Bíró Kiss Kálmán.

Szatmáron a Törökös 1:0 (1:0) arányban nyerte másodikstálya bajnoki mérkőzését az Olympiával szemben. A Törökös ifjúsági csapata pedig 4:1 arányú győzelmével két értékes bajnoki pontot szerzett az Olympiáifjúsági csapatával szemben.

Nagykárolyban az SzSE 2:0 (2:0) arányban nyerte bajnoki mérkőzését a feljavult nagykarolyi csapatát szemben. A NAC szövetségi elnöki és a szidó ünnepek miatt legjobb játékosait nélkülöző SzSE-vel szemben.

Petrozsényban a TAC 2:0 arányban győzött a Petrozsény és Valcan futbalistáiból kombinált csapat ellen.

Labdarugás

Magyarország—Ausztria válogatott 2:2 (1:1) Bécsből jelentik: Az 50. osztrák—magyar válogatott mérkőzést 50.000 néző jelenlétében dr. Banwers német bíró vezette. Bár a magyar csapat — súlyos kényserítő körülmények folytán — több klasszis játékosát nélkülölte, minden tekintetben méltó ellenfele volt az osztráknak. A magyar csapat góljait Hirsner lökte, az osztrákok góljait a veterán Kuthan szerezte meg.

Atlétika

Kolozsvári atléták győzelme Petrozsényban. (Négy új országos rekord.) Petrozsényból jelentik: Károly trónörökös jelenlétében ünnepi keretben zajlott le a Petrozsényi Sport Club pályavárató atlétikai versenye. Az eredmények minden tekintetben kitűnőek

és négy új országos rekorddal javították meg az eddigi teljesítményeket. Kitűnően szerepeltek a KAC atlétái, akik közül Dávid győzelme Uitz felett a diszkoszvetésben a nap szenációja. A Winklesner bányagazgató által adományozott értékes vándordíjat 27 ponttal a KAC atléták nyerték meg. Részletes eredmények a következők: 100 m. síkfutás. 1. Péter (KAC) 117 mp. 2. Zimmermann (TAC). 3. Schiller (AAC). Súlydobás. 1. Dávid (KAC) 12:81 m. Az év legjobb eredménye. 2. Wolf (ATE) 11:58 m. 3. P. P. Z. (U) 10:62 m. 800 m. síkfutás. 1. Kadár (Camp) 2 p. 15 mp, gyengeidő. 2. Kozovics (TAC). 3. Kabát (AAC) Rudagrás. 1. Vajna (KAC) 3:17 m (országos rekord) 2. Tits (BR.Oympia) 2:90 cm. 3. Genosy (AAC) 2:80 m. Diszkoszvetés. 1. Dávid (KAC) 43.70 m., nagy meglepetés. 2. Uitz (U) 42.28 m. 3. P. P. Z. (U) 40.14 m. 4x100 m. staféta. 1. KAC 47.2 mp., (országos rekord) 2. TAC. 3. AAC.

Gerelyvetés. 1. Uitz (U) 46.92 m., 2. dr. Korkán 45.96 m., 3. Vass (VSC) 41 m. 1500 m. síkfutás. 1. Schwellen-grüber (AAC) 4 p 48 mp., 2. Márton

(VSC). 3. Császár (ATE). Magasugrás. 1. Russu (Unirea) 176 cm., (országos rekord!) 2. Pál (AAC) 170 cm., 3. Péter (KAC) 165 cm. 400 m. síkfutás. 1. Kadár (CAMP) 56 mp., 2. Schiller (AAC) 3. Nemes (U) Távolugrás. 1. Ernes (HTV) 626 cm., (országos rekord!) 2. Barabás (VSC) 623 cm., 3. Fischer (TAC) 618 cm. 5000 m. síkfutás. 1. Márton (VSC) 18 p. 11.1 mp., 2. Rátek (CAMP), 3. Pálffy (ATE). Olimpiai staféta. 1. AAC 2 p. 53.2 mp., 2. TAC, 3. KAC. A pontverseny és a kitérőt értékes vándordíj győztese 27 ponttal a Kolozsvári Atlétikai Club lett, második az AAC 18, harmadik az Univeristatea és a CAMP 12 ponttal.

Uszás

Sipos új világrekordot állított fel. Budapestról jelentik: A BEAC szeptember 24-iki uszóversenyén Sipos Márton (MAFC) új világrekordot állított fel a 100 méteres meduszásban. Sipos 1 perc 16.2 mp alatt uszta meg a távot. A 3x60 méteres főiskolai vegyes stafétát a MAFC nyerte a BEAC csapatával szemben.

Belföld

(x) Negyvenöt százalékos vasuti tarifakedvezményt kaptak: Honfoglaló üveggyár Brassó megye, Papanói—Bratiansa Rt nagyváradi épületgyár telepe Brates, Háromszék megye; Jonidis Co. petróleum és benzinyár Brassó, az első kolozsvári patkógyár, a dírdíri fűrésztelep és a „Ragnicolaru” Rt. épületgyár Erzsébetváros állomással. Ezek a kedvezmények december harmincegig érvényesek és a szállítmányokat az árak eredetére vonatkozó igazolmányokkal kell kísérni. A minisztérium legújabb közlése szerint a következők kapták még meg a negyvenöt százalékos tarifakedvezményt: Kelle és Tótek Köhélom, Ual Jakob és fiaik makaróni-gyár Szeben, Moskorios S. P. A olajgyár Nagyvárad és Souauer Norberti bőrgyár Szászrégen.

(x) Iparpártolási kedvezményt kaptak a „Monitorul Oficial” szeptember 23-án megjelent száma szerint: A dícsősöntmártoni téglá és cserépgyár, „Bradul” faipari részvénytársaság G. u. lufahérvár, Schwarzmondal fűrésztelpe Szászrégen, a Fogarason létesítendő robbanásergyár, az Aradon Kalmár József és Zima és társa által létesítendő Nyomda-műintézet és könyvkötészet, a Stowerek testvérek által Brassóban létesítendő csokoládé, kakaó és kondenzálttej gyár.

Külföld

Zürichi tőzsdényítés: Berlin 38.50, New ork 535, Prága 1675, Budapest 21, Varsó 7, Bécs 75.

(x) A jugoszláv fapiac. A „Carpathia” írja: A jugoszlávi fakivitel emelkedik. Különösen Olaszország exportál nagy mennyiségben. Az olasz statisztika szerint az év első négy hónapjában Jugoszláviából 75.000 hejrákomány fát importáltak. Németországot, a márka árfolyamsuhanása folytán, a jugoszláv piac elvesztette. Anglia és Svájc tartózkodnak, úgy hogy az export Olaszországon kívül főképpen Franciaország felé irányul. A Levantában a román faipar erősen konkurrál. Olaszországból hajóépítésre bükkfát keresnek, amelyért 390 lírát fizetnek, franko vonon Adelsberg.

(x) A prágai állatvásár. Prágából jelentik: A tegnapi prágai állatvásárra 566 állatot hajtottak fel. Ebből 173 romániai, 47 dán, 224 magyar és 122 jugoszláv. Eladták: román ökröt 4-4.50, bika 5-5.50, dán ökr 7-7.50, bika 4-4.50, uszó 4-5.50, magyar ökr 3.50-5.50, bika 5-5.50, tehén 3.50-5.50, jugoszláv ökr 4-6, bika 4-5.50, tehén 4-5.50, uszó 4.25-5.50 cseh korona kilogrammonként.

(x) Külföldi árupec szeptember 25-én. Marseille: rizs 100 kg. 78 frank. Le Havre: gyapotfonál 50 kg. 346 frank, kávé 50 kp. 197 frank. Páris: cukor 100 kg. 180 frank. New-york: exst unciája 79 és 161 cent. London: kancsuk kilogramja 7 hét-nyolcad, arany unciája 93 shilling, ezüst 35 egyenyed, réz tonnája 68.8.9, ólom 23.75, oink 32.

Felcélós szerkesztő DR. MARTON ERNŐ
Hírdő: MADAMA nyomda és kiadóvaltal K. F.
Szerkesztőségi telefonszám 977.
Hírdetéseket milliméteres díjazás szerint veszi fel a kiadóhivatal

KÖZGAZDASÁG

Miért stagnál a gabonaelexport a kontingentálás megszüntetése ellenére is

Az Új Kelet tudósítójától

A gabonaeportörök nagy várakozással tekintettek az ősi gabonakampány elé, amely azonban távolról sem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. Felütést keltő ez annál is inkább, mert a kormány, a gabona-kereskedők és termelők kívánságára, megszüntette a kontingens-rendszert, amellyel nagy nehézségeket hárított el a külföldre szóló gabonakereskedelem útjából. A román kikötőkben óriási mennyiségű gabona halmozódott fel egyrészt a lei-szűs közetkezésben tudatosan visszatartott gabonaműködől, másrészt a hetek óta tapasztalható keresletlány miatt el nem adható gabonából.

Az utolsó napokban ugyan már kereslet is mutatkozott, de a külföldi kereskedők nem vásárolhatnak a horribilis árak miatt, amelyeket gabonaeportörjeink kénytelenek kalkulálni.

Ennek oka, hogy a gabonakon-

tingens helyét a kormány óriási exportilletékeket állapított meg és pedig külföldi valutában.

A mai kurzus szerint például egy Angliába exportált vagon árpáért 28 font sterlinget, 640 svájci frankot, 1145 francia frankot, vagy 120 dollárt kellene fizetni, ami vagonoként 17-20 ezer exportilletéket jelent. Ilyen körülmények között

a gabonár, amelyet a román exportör kér, messze túlhaladja a gabona világgiacl árat

és csak természetes, hogy nem akad vevő.

A magas kiviteli díjak nem is a legnagyobb nehézség, a legsúlyosabb akadályt az képezi, hogy ezeket a díjakat idegen valutában kell fizetni. Eltekintve attól, hogy ez a kényszer nagy keresletet idéz elő belföldön az idegen valuták iránt és ezzel a lei megjavulását gátolja, az exportör nem tudja esámításait hozzáalkalmazni a napiárfolyam hullámzásához. A kormány egy hónapra előre állapítja meg az idegen valutában való exportilletékeket, a külföldi valuták árfolyama pedig naponként, sőt naponként többször is változik.

sában isen küldötte, de a történelem folyását nem fogja megváltoztatni. Ne higgyétek, — írja a Jad Hachazaka című művében — hogy a messiás idejében a világ törvényei megmásíthatatlanok, vagy hogy csodák vetik ki útjából a természetet. A természet nem változik. De eljövetségében hínad kell, mert a szidó hitnek ez a lényege. De hogy mikor lesz a megváltás, az arról való felfogás mér nem lényeges része a szidó vallásnak. Óva intek mindenkit: ne foglalkoszék azokkal a legendákkal, amelyek a messiás eljövetségéről jóslásokat mondanak.

Majmonidessz a középkor szidó filozófiájával egy uton halad. Hísi és várja a messiást, de nem a célt, csak az eszközt látja benne, a lehetőségét az eszmékért való küzdelemre. Mert ebben az időben — írja — nem leszen éhség és háboru, nem leszen inség és vetékedés, mert bőségsben leszen a jó és az élvezet olyan értéktelen leszen, mint a por. És az egész világ utolsó oéija semmi más nem leszen, csak az, hogy isten megismerésére törekedjék.

Minden óvatos mérséklése mellett, olykor olykor esőndes rajongásba fordult a filozófikus realizmusa. Remélte, hogy még ő maga is megéri a megváltást. Az Igazret Témonban, abban a könyvben, amelyet a jemeni kommunista messiás ellen írt, azt mondja: hagyományul kaptam az atyámtól, hogy a messiási idő kezdete 1216-ra esik.

Ő is az idő befolyása alatt állott. Várta a Messiást és sóvárgott utána.

Simeon ben Jochari név alatt ismeretes. A könyv keletkezéséről ez olvasható a bevezetésben: Rabbi Simeon ben Jochari a római császár (Késász melech edom) elől a sivatagba menekült. Sok évet töltött el egy barlangban és itt megnyilatkozta előtte a jövő titkai, a messiási idők titkai is. El fog jönni az idő, mikor a malchut Ismael (az iszlám) szembe száll majd a malchut Edommal (Rómával). Ebből csak jó származhatik, mert az iszlám uralmát az szidó teremtette meg az isten, hogy megsegítse vele a szidóságot. Són hakedos baruch hu mévi malchut Ismael éle kódé lehosiachem misot harsáha. A könyv aztán hosszú sorban elmondja, hogy kik lesznek az iszlám uralkodói, majd így folytatja: e királyok után feltámad egy hatalmas és vakmerő uralkodó és az ő idejében fog feltámadni az első messiás: messiás ben Jozsef. Ez fogja őai országába visszavezetni a szidókat és fel fogja építeni a szentélyt is, de a megváltást nem ő fejezi be. Mert a gonosz Arnélisuz király roppant seregekkel fogja megtámadni messiás ben Efraimot és megöli. Az idők megteljesülése ekkor kezdődik. Mert messiás ben Jozsef halála után elkövetkezik az igazi messiás: messiás ben Dávid, aki a világ minden földjéről összegyűjti a szidókat és visszavezeti őket az őshazába. Kétezer évig fognak tartani a messiási idők, veochlin behemot völíviatán, ulkéo alpejim saná hakedos baruch hu josév al kisze din böemok Jehosafat. És két-ezer évig nyugalomban lakozik

Jisraeli... és a kétezer év elteltével törvényi ül az isten Jehosafat völgyében.

Ezek voltak az első messiási mozgalmak. Az idők politikai harcából sarjadtak ki 6: misztikumukat belekapcsolják a történelem eseményeibe, úgy hogy a messiási gondolat a szidó essme alkotó elemévé lett. Sok száz esztendő táplálta sok szerenésével ezt a gondolatot, amely legnagyobb erővel 1096-ban az első keresetes hadjárat alatt tört ki a szidóságból. A gondolat kikristályosodása is erre az időre esik. 1080 és 1140 között írja Jehuda Halévi halhatatlan oion dalait és ugyancsak az első, aki fölépíti a szidóság filozófiái szisztemáját is. Isten — fejti ki a Kosariban — a történelemben nyilatkozott meg a szidó népnél, a Tóra útján és: szövettséget kötött vele. Jisrael kölv bövriam. A világ saive a szidó nép. De szenvednie kell, mert csak ő általa terjedt el az isten esme. A nép sorsa akkor jut el befejezéséhez az isten akaratá szerint, ha visszafordítja saivét az ősi földhöz. De a megváltás csak akkor következik el, ha est maguk a szidók fogják akarai és sóvárogni és törekedni fognak Erec Jisrael után.

Hatalmas tolmácsa volt a messiási gondolatnak Majmonidessz, aki a szidóság és a szidó vallás lényegévé avatta. A messiás hitet dogmatizálta és ez még ma is érvényes. De a messiás várása józan és nem olyan fantasztikus, mint sok másé, aki megelőzte. Messiások az ő idejében is támadtak, de ő nem hitt bennök. A jemeni messiás ellen heves harcot kezdett. A messiás az ő felfogá-

Kedd, 1
SZINHA
Habin
Kedden, A
Gener
Szerdán, 19
bérlet
Csütörtökön
(Der T
M.
Kedd: Ham
ujdons
árakka
Szerda: Holl
ság, 6
Bérlet
Csütörtök: El
riz, Pr
árakka
vezető
Péntek: Gye
mier b
árakka
Szombat d.
adás, 2
Szeptér
Szombat este
szor. 1
13. sz
Vasárnap d.
helyar
a másorra
megvált
Spec
nő
ma
Fod
Calea Vi
Modern
jutányo
P E
első erd
érte
zón
meg
állat
köz
áll
ségi
neve
Csüt
Már
Salla
Hidéri m
gozással
Sürgöncin
Isko
Rag
nagy v
megéri
Ne
cég
Uni
K Ö
és kok
későbbi
gon vag
Kohn
Cluj,
1418
S
4753

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Habima Zsidó Szinpad

Heti műsor
Kedden, A bérlet. 1 szám Die Mime Genendel, operett 4 felvonásban. Szerdán, 1922 október 4-én premier-bérlet 10 szám.
Csütörtökön, A bérlet 10 szám, A tigris. (Der Tiger.)

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor
Kedd: Hamburgi menyasszony. (Operett-ujdonosság, 10-edszer. Rendes hely-árakkal. Napi bérlet 12. sz. C.)
Szerda: Hollandi menyecske. (Operett-ujdon-ság, 8-adszor. Rendes helyárakkal. Bérletszűnetben.)
Csütörtök: Eladott menyasszony. (Opera-rep-ritz. Premier bérlet 7. szám. Opera hely-árakkal. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)
Péntek: Gyengédség. (Ujdonosság, elősrör. Pre-mier bérlet 8. szám. Premier hely-árakkal.)
Szombat d. u.: Ernani. (Első ifjúsági elő-adás, igen olcsó helyárakkal. Előadó Szepárdi János tanár.)
Szombat este: Gyengédség. (Ujdonosság 2-od-zer. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 13. sz. A.)
Vasárnap d. u.: Flórika szreime. (Olcsó helyárakkal.)
A műsorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

Speciális hajfestő, női fodrász és manicule terem
Fodor Antal, Cluj
Calea Victoriei 2. (volt Kossuth L.-u.)
Modern hajmunkák, jutányos árak! 1284

PESCARIT
első erdélyi haltenyésztő részv. társ.
Értelmezi Cluj és Erdély köz-öntségét, hogy halászatait megkezdte. Cluj városában állandóan minden nap a közönység rendelkezésére áll bármily nagy mennyi-ségben különböző élő hal, nevezetesen Fogas, Ponty, Csuka, Kárász, Compo, Márná és Harcsa. Klárusítás

Sallak Dezső-cégnél
Küldési megrendelések jégsoma- gofással azonnal eszközöltek. Sürögycim: Sallak Dezső, Cluj.

Iskolaruhák Raglánok
nagy választékban megérkeztek 1330
Neumann M.
cégnél, Cluj, Piata Unirii No. 14. Főter

KÖSZENET
és kocsit azonnal szállít vagy későbbi szállításra előjegyez va- gon vagy métermáza tételekben:
Kohn Zsigmond cég
Cluj, Strada Baritii 10.
1418 Telefon 259.

SEGÉD
a rövid és norinbergi szakmából felvették
Grünberger Testvérek
4763 Sibiu, Sarkantya-u. 26

Lówy Sándor
női divatruháza
Petrozsény (Petroseni)

keres románul beszélő el- sőrendű, szakképzett idő- sebb segédet jó fizetéssel. Személyes ajánlattevőknek utiköltséget megtérítem. ::

A hölgyközönység figyelmébe! 1426

Megérkeztek a leg- ujjabb párisi, bécsi és berlini őszi és téli női modell-kabátok. Ször- me-modellék legjutá- nyosabb árak mellett

Diamantstein és Moskovitz
Cluj Cal Reg. Ferd. 25 Főpostával szemben

Ujj! Megnyit Ujj!
Clujon a Bolyai-utóban
ROSMANN MIHÁLY
szücsműhelye
ahol minden e szakmába vágó munkát legujabb divat szerint ju- tányosan és pontosan eszközöl. 1387

200, 400, 700 és 800
Érdekes hegesztett, két ab- roncsos vashordók kap- hatók nagyobb meny- ségekben. ● ●
Érdeklődések:

FRATII DEUTSCH
Cluj Piata Unirii 26
1419

Uj kalapot óeska kalapból
készít minden legujabb formában a legolcsóbb és legszebb kivitelben 1416
Friedmann Mór Malom-utca 20 sz. alatti női és férfi kalapgyára

Kepes Elek orvosi kötszerész
Oradea-Mare, Sas-passage
Ajánlja saját készítményű sérvköteit, haskötőit stb. Női és férfi óvszerek nagyraktára 00000

SCHÖNBERGER, SPITZ & Co
kötött, szövött, rövid és norinbergi árak nagykereskedése
Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér

MODERN ÜVEGCISISZOLDA és TÜKÖRÁRUGYÁR
PÉCHY és TÁRSA
készíti a legszebb tükröket és butorívegeket minden méretben és mennyiségben
Ujrafon csorozás! Kérjen árajánlatot!
Oradea-Mare (Nagyvárad) Strada Saguna (Kapucinus-u.) 20. 0000000000000000 1381

ÁTUTALÁSOK!
a külföld bármely részébe legszolidabban eszközöl a
Forgalmi Bank Rt.
Cluj, az Urania palotával szem- ben. Idegen pénznemek vétele és eladása, folyó számlák, lombard- kölcsönök, betétek naptól-napig a legmagasabban kamatoztatnak.
Telefon 1-69 és 7-25.

Zsák, Pongva
Vétel 1494 Eladás
Kölcsönintézet Javitóműhely
Saját cégjelzésű berendezéssel.
Albala Izsó
Timisoara—Temesvár,
II Piata Traian (Kossuth-tér) 2. Sür- gönycim: Albala, Timisoara-Fabrica.
Interurban telefon: 60 sz.

Győződjön meg
mielőtt ruházati szükségleteit beszerezné
Heller, Weisz és Molnár 1334
női divatruháznak általánosan ismert olcsó áraitól!
Cluj, Wesselényi-utca 6. sz.

Uj Kelet könyvostályának könyvujdonosságai:

Magyar nyelven:		fűzve
Abádi Imre: Az elpáholtt kasszaaz	15.—	
" " " Judea Renaissancea	15.—	
Patai József: Kabala	17.50	
" " " Sulamit	17.—	
H. Heine: Sabbat hercegnő	15.—	
Bernstein: A oionizmus	12.50	
Német nyelven:		
Fritz Kahn: Die Juden als Rasse und Kulturvolk, kötve	46.—	
S. Krausz: Vier Jahrtausende Jüdischen Palästinas, fűzve	38.—	
A. Schesinger: Einführung in den Zionismus, kötve	45.—	
Jiddis nyelven:		
A. C. Grünberg: Mefisto (album kiadás)	30.—	
P. Markis: Die Kupa (album-kiadás)	35.—	
Mendele M. Szforim: Dos Käl- bel (ifjúsági)	15.—	
Perez: Meine Sichoinesz, fűzve	28.—	
Brudelsohn: Die Malke Swo, fűzve	10.—	
Brudelscha: Zungenlungen fűzve	6.—	
W. Bus: Die Psierene Schiange (ifjúsági)	7.50	
S. Hirschbaum: Puste Kretschme fűzve	20.—	
I. Steinberg: Jungwarg, fűzve	25.—	
" " " A vorjosemt Leben fűzve	15.—	
Sch. Asch: Erzählungen fűzve	28.—	
M. M. Sforim: Miszewa Bin- jomen Haslasi	22.—	

Fenyő és Braunfeld
világvárosi ékszerüzlete
Cluj-Kolozsvár, Főter 15. sz.
ARANY, EZÜST, DRÁGAKŐ, ÉKSZEREK ÉS MŰPARI AJANDÉKTARGYAKAT TELJES BIZALOMMAL VÁSÁROLHAT
Arany, ezüst és acél órákülön- legességek. Longines, Omega, Schaffhausen órák fölerakata.
Telefon 6-43.

Eredeti gyári árban
kötött kabatok, swetterek, harisnya és keztyü
Blatt
kötött-szövött áruház
Cluj, Főter 13. 1394

TUNGSRAM

A LEGTARTÓSABB ÉGŐ

ember 26
meg, hogy
zükségletét
nő termést
elégíti ki,
akal gyor-
amely első
gabonának,
viszonya
kilencven
al látja el.
a bukaresti
ny alkult
kötelessége
ó rendelés-
mán, hogy
ól függet-
vizsgálva az
árakat, az
en szállítza
svvsuti ta-
Honteur
noi—Brate-
gyárjót
ye; Jonidis
ár Brassó,
a dírtől
rt. épü-
ással. Ezek
har nino-
mítványokat
igazolva-
icistérium
következők
nőtszénalé-
e és Tisek
makaróú-
P. A olaj-
or Norbert
ményt kap-
szeptember
ni: A di-
serépgyár,
száság G, u-
ürésztelepe
létesítendő
on Kalmár
tal létesít-
őnyvkiölé-
tal Bra-
kkaó és
erlin 38-50,
Budapest
A „Car-
i fakivitel
ország ex-
Az olasz
első négy
5.000 hajó-
émotorasá-
sa folytán,
Anglia és
gy az ex-
főképen
A Levaute-
konkrál.
ükktát ke-
fizetnek,
Prágából
állatvára
ól 173 ro-
rar és 122
it 4-4-50,
bika 4.—,
e 3 50—5,
50, jugo-
50, tehát
ch korona
zeptember
0 kg. 78
al 50 kg.
97 frank.
auk. New-
s fél cents.
s 7 hét-
shilling,
ája 68.8.9,
ON ERNŐ
állalat K. T
im 977.
szerint vo-

APRÓHIRDETÉSEK
 Apróhirdetéseket egyenként díjazás szavazatokkal 1 lej. Vasárnapon betűvel szedett szavak 2 lej. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szöveg — 10 lej. Jellegű hirdetésekre semminemű felvétel díjat nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kiadót címre továbbíthatják. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lej 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Családi ház eladó, azonnal beköltözhető, szelvényesnek is alkalmas. Szamosközlő-ut 20. 4772-1

Zu einen älteren Ehepaar wird ein streng religiöses, bester Mädelchen oder ältere Frau gesucht, die sämtliche Hausarbeit, auch bische kochen, zu verstehen hat Gute Behandlung. Adresse: Pollatsek Miksa Honcót Judet Arad. 4663-1

Kisasszonyt, könyvelésben és gépirásban jártas keres azonnali belépésre Hoffmann és Vida Monostori-ut 111 sz. Faszakmában jártas előnyben részesül.

Felcsügöl venne 29 éves izr. komoly ur-ember, több nagyszabású vállalat igazgatója és tulajdonosa nála fiatalabb, jövevény, intelligens hölgyet, aki társadalmi állásához mérten reprezentatív tud. Csakis jómodoru urihölgyek hozzátartozóinak levél titoktartás mellett „Kellems élettárs” címen Wallinger hirdetője (Arad) továbbítja. Válás nem fontos, Homozmány megkívánthatik. 4768-1

Temesvári 2 szobás összes mellékkel felszerelt lakás eladó. Lakás-kereséseket „Lakás-keresés” Lloyd Express, str. Jullu Maniu 4. továbbítja. 4766-1

Bocskor, mosófalp felsőbőr és szíjgyártóblank
 allandóan nagy készlet késznyelben és nagyban. Legolcsóbb árak mellett Vidéki megrendeléseket kis postacsomagban is eszközölök.
 Vagontelefoni öt százalék kedvezmény
Sámszon-bőrgyár
 Gyulaggyár-utca 1. A gyorsáruktárral szemben. Telefon: Gyár 2-86, lakás 3-87

Egyetemi haligató vállalkozó lakásért román vagy francia nyelvből tanítást. Ajánlatok „Medikus” jellegre a kiadóba. 4767-1

Vasut közelében keresünk százszázalékos földszinti vagy pince raktárhelyiséget. Cím meg tudható a Friedmann-féle könyvkereskedésben. 4765-1

A belváros legforgalmasabb helyén fűszer és csemege sarkot üzlet korlátolt italmérs és adóhanyengedéllyel eladó. Ertekezhetni Pata-utca 11 sz., 1. ajtó. 12-től 2-ig. 4771-1

Kárpitos munkákat minden elfogadható árba készítenek: Macsek Béla kárpitos, Monostori-ut 40. Ugyan ott eladó gobelinhuza-lyal heverődiván és schöberl-ágy. 4758

Tisztelettel értesítem a hölgyközönséget, hogy a női ruha varrást elsőrendű külföldi munkakerővel tovább folytatom. Utcai és estélyi ruhák, kosztümök jutányos árban a legelegánsabbban készülnek. Ugyiszintén gyöngy és mindenféle kézi és géphímzés újdonságot divatlap szerint legszebben készítek

Özv. Moskovitsné
 műhímző szalonja volt Unió-utca 15. (Emelet.)
 Tanulólanynok felvételnék. 1410

Kiadó raktárhelyiség. A Piata Unirii kiadó egy azonnal elfoglalható, mintegy 130 négy-szög méter területű száraz pincehelyiség. Ertekezhetni a Kereskedelmi Hitelintézet Rt.-nál Cluj, Piata Unirii 20. (Emelet.) 4749

Gyorsírást három hónap alatt teljesen megtanulhat, Cím a kiadóban.

ELSŐ ERDÉLYRÉSZI ÉKSZERÁRU GYÁR
 CLUJ, Str. Xenophon (v. Szappan-u.)
 Telefon interurbán 2-13.
 Sürgőnycim: JUVAERE Cluj.

Ekszerárugyár és nagykereskedés.

Vesz:
 legmagasabb árban mindennemű arany és ezüstöt.

Gyárt és elad:
 mindennemű ekszerárut.

Vállal:
 mindennemű briliáns munkákat, javításokat és alakításokat.

Vésnöki műterem.
 Fogászati arany és forrasztó.

Arany és ezüst hu-
 zalok és lemezek.
 Csak viszonteladók részére!

Marosvásárhely
 legelőkelőbb és legelőnyösebb bevérszállási forrásai:

Parfumeria **IDEAL** Illatsvertár
 Telefon: 132. 4644 Fötér 5.

Sándor Mór & Co.
 gyarmat és vegyesáru nagykereskedése
 Telefon: 102.

Slepák ékszerész, órász és műtővös
 Mindenféle finom ékszer és órát raktáron tart. 4646

Wolster és Kertész
 Székelyföld legnagyobb úri divat, fehérnemű, kalap és cipőáruháza
 FÖTÉR 35.

Kiss Endre nődivatáruháza
 „Au Bon Gout” Paris-Bukaresti áruház lelakata. Fötér 41.

Gyermek ruhák 1399
 raktáron és rendelésre is legizlésebben csak az
ADLER-cégnél
 készülnek. Str. Jullu Maniu (v. Szentegyház-u.) 5. sz.

Die Weltbekannte **HERMAN RATH TRIEST**, welcher schon mehr als 40 Jahre von die Grichische und Palestinaer **HERMAN RATH TRIEST** Produzenten in Triest ein Commissionslager besitzt, eröffnete in

Bucuresti, Hotel Regina
 einen Engrolager von

אתרוניס ל לבים גרענע כארדינה ראער אונד גרענע געוועהלטע זאך געעבנדע טראקקענע הרסיס

Anfragen sind zu richten an seinen Sohn

Iosef Rath,
 Bucaresti,
 Casuta Postala 394.

Máramarosi Takarékpénztár Rt.
 Sighetul-Marmatiel (Máramarossziget)
 Alapítva 1898.
 Telefonszám 114—111.
 Távíratcím Máramarositakarék.

Idégen pénzek vétele és eladása.

Átutalásokat eszközöl a bel- és külföld bármely piacára a legelőnyösebb feltételek mellett. Betéteket a legmagasabb kamattal és legelőnyösebb gyümölcsözöttet. Váltók leszámítolása és ipari vállalatok finanszírozása. 137

Bőrlábszárvédő
 elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben 1286

Krébs János szíjgyártó
 Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.
 Kereskedőknek árkedvezmény!

FÜZETEK,
 író- és rajzszerek Schwartz Ignác-nál, Malom-u. 16. kaphatók. Olcsó árak.

Ággyag és Vegyipar Rt. Szatmár
 Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontszirt, műtrágyát, szappant, kocsikenőcsőt, gépszirt, téglát stb.

Vesz: csontot, száraz és vizes húslást, nyers és olvasztott fagyut.

4770-1 **Concurs**
 In der Aut. Orth. Gemeinde Gyalu ist die Stelle eines **Concurs** sofort zu besetzen.
 Fixes Gehalt laut Übereinkommen und 1000 lei monatliches Nebeneinkommen.
 Offerte mit 3 **Concurs** von anerkannten orth. Concurs sind an unterfertigten Vorstand einzusenden.
 Gyalu, 5682. Elul 28.
Viktor Krausz
 Vorsteher

U hitelesített palac-
V kok és poharak,
E függő és fali
Tábla
Lámpák
 raktárról azonnal megrendelhetők
Ausländer Lajos 1353
 Cluj—Kolozsvár, Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 39 Telef. 9—54.
En-gros! En-detail!

Szalámit postán utánvét mellett pontosan szállít 1344
Winkler Mór szalámigyára
 Cluj, Piata Mihail Viteazul (Széchenyi-tér) 39. Telefon 12—90.
 Árjegyzék és kérésre ingyen.

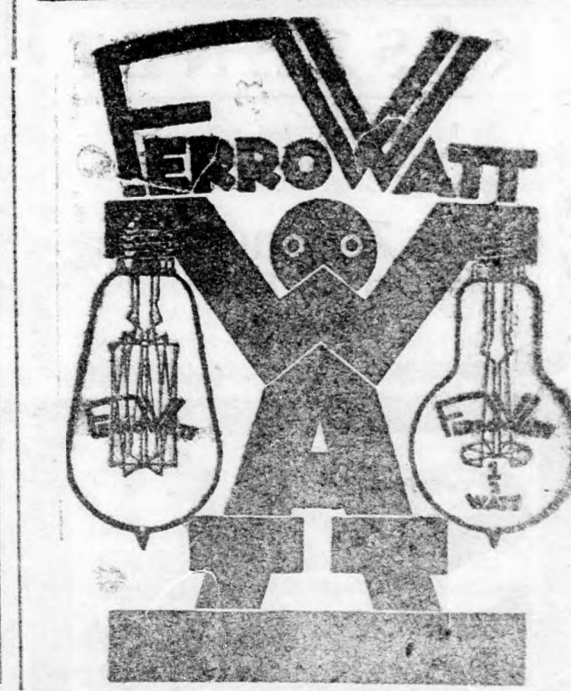
Coron Blue
 (Kétkitő kocka), kétkitő illatos, tinta, párna, festék, kalaplakk minden színben. **Padlószárgító**, garantált minőség, legolcsóbb ár.
„LUXOR” vegyszertár, Cluj,
 Telegram: „Luxor”, Cluj, Telefon 12—97.
 Engros engedmény. 129

Zsák HAVAS DEZSO
 Timisoara
Zsineg
 1874
Ponyva

Telefon 749.
OLOSKAIRTÁS!
GARANCIA MELLETT!

LEGUJABB
SZOBAFESTÉS
 CIMFESTÉST ÉS MÁZOLÁST VÁLLAL

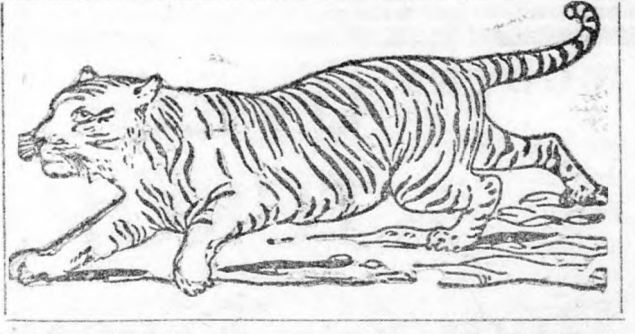
GRATZ

Telefon 6—53 Sürgőnycim: Metalnacht.
L. NACHT
 Soc. în nume colectiv **kolozsvári**
 [Piata Cuza Voda 12.] raktárába nagy mennyiségben érkezett:
 Fekete lemez minden méretben 0.5—8 mm.
 Horgangozott méretlemez Fekete és horgangozott fedéllemez Horganglemez Fehérlemez
 Vörös és sárga rézlemez Vörös és sárga rézrudak Vörös és sárga rézcsovek Gázcsövek 3/8”—2” Mannesmanncsövek 102 mm. átmérőig Transmissio Csapágyfémek 10—75 százalék Antimon, angol ón (Banka és Lamm & Flaggé) ólom Patkósarok (Brevillier & Urban) Mindennemű csavarárak (Brevillier & Urban) Felde-féle Remscheidi Gatter és Körfűrész Vas és acél drótok Rud, abroncs, lapos, keréktalp, szeglet és idomvas Technikai cikkek **ENGROS!**

Saját érdekében nézze meg Baumzweig, Rosenfeld & Co.
 ujonnan nagyobbított textil és divatáru nagykereskedését Cluj, Calea Reg. Ferdinand (v. Wesselényi-utca) 25.
 Allandóan nagy raktár:
 Telefonszám: 11-00.
 Férfi és női szövetek, barchet, karton, zephir, vásznak stb. cikkek minden szélességben feltűnő olcsó áron lesznek kiárusítva.
Engros és detail eladás!

Mártonffy Testvérek & Co.
 ujonnan berendezett világ-
 városi szőrméáruházában leg-
 újabb modellek, elsőrangú
 szőrmék, mindennemű szőr-
 mecikkek, — szűcskellékek
 nagyban és kicsinyben. —
Szolid bevásárlási forrás!
Cluj-Kolozsvár, Piata Unirei 20. (Fötér)
 Telefon 10—25. 1396 Sürgőnycim: Mártonffypelz.

Kedves nyelved kiadása, Cluj—Kolozsvár.

Sz rkoztó...
 hivatali és ny...
 Cluj-Kolozsvár...
 a. Pop. — Brass...
 az Uj Kelev...
 szorkeztőség...
 Klodólvntal...
 Nyomda...
 Effer osztály...
 so. H. Sz. —...
 a társulatok ki...
 sorkeztőségnek...
 str. — Kézirat...
 csak vissza és...
 betűnk és...
 V. évfolya...
 Uz...
 Nem is...
 róla, mint a...
 nem volt azal...
 Valha léteze...
 zatot követel...
 volt, amikor...
 piacról. Ha n...
 s ha elbujik...
 magát. A...
 kezdeti eltűn...
 előzőlteni a...
 téka bőven...
 a szabadságra...
 szabadsága...
 nem hiesszék...
 talosának, ho...
 se vesszük n...
 e nem léte...
 mány új uszo...
 nálni. Bár en...
 kormányról...
 uszora nincs...
 ha ilyen tör...
 denciája nem...
 hanem bizon...
 eltiprására f...
 ilyen törvén...
 más, mint...
 kereskedelmi...
 ciális enyhít...
 ismételjük...
 egészben, n...
 ördögöt a...
 dologban, h...
 lapja torzítja...
 a hivatalos...
 az uszoráról...
 szigorral fog...
 rásokat.
 Hát ha le...
 nem az uszor...
 A drágaságot...
 fogni, ahol a...
 végénél. Vag...
 árudrágaság...
 fokon uszor...
 meg a kezd...
 gálni az oka...
 kereskedő dr...
 Meg kell ker...
 zetünk mi i...
 száz- és kőts...
 egy-egy ipar...
 másutt. Ha...
 találjuk őket...
 szállítás biz...
 ok az okok...
 horribilis vol...
 nak is nevez...
 hogy az álla...
 mst erre az...
 sége. Mi a...
 megbírtuk...
 hogy nagy...
 híján készült...
 ben örömmel...
 ezekből a vá...
 bevételeinek...
 hogy Roma...
 e követelt u...
 sájáru az ál...
 hoz. Annál...
 a várnok és...
 len törvény...
 sincsenek...
 mégis benne...
 kedő kalku...
 találjuk őket...
 törvényesen...
 és számadása...
 elkönyvelik...
 lásra kötele...
 nevezi a g...
 egyetlen tör...
 lent meg, am...
 sápkat, várn...
 és kenőpénz...
 bukarestilap